

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnishtvu prejemam:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izboja vsak dan zvečer izvezmši nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslana vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Državni zbor.

Dunaj, 6. marca.

Po dolgem presledku se je danes zopet sestel zborniški plenem. Na dnevnem redu se nahaja predloga o krošnjarstvu, o kateri hočemo še poročati. Interes poslancev se je seveda osredotočeval okoli političnih vprašanj. Vesti o delni demobilizaciji so čim dalje konkretnje in točnejše, in gotovo je, da bo v najhitrejšem času odpuščenih večje število h galskim polkom svoj čas v poklicanih rezervistov. Avstrijska javnost pa ima največji interes na tem, izvedeti, kako daleč ste se Rusija in Avstrija tozadevno sporazumeli, za celo naše javno in gospodarsko življenje je to vprašanje največje važnosti, vsaka rodbina, takorekoč vsak delavec, kmet, obrtnik, vsi stanovi brez izjeme drhte v pričakovanju, da se vrne nešteti tisoč brezposelnih mož, dragih sinov, možev, očetov v krog svojih rodbin k rednemu gospodarskemu delu. Točna informacija o demobiliziranju armad pa bi bila zaenot tudi najboljše merilo za presojevanje političnega položaja, katerega nesigurnost še vedno tlači kakor mora avstrijske narode. Parlament bi bil izvršil le svojo proketo dolžnost, ako bi bil pristal na zahtevo socialni-demokratov, da se postavi njihov predlog o demobilizaciji kot druga točka na dnevni red. Pri tej priliki bi se bila razvila debata o mednarodnem položaju in zbornica bi bila lahko po svojih govornikih dokumentirala svojo mišljovitost ter poudarila, da smatra popolnoma drugačno politiko za potrebno, kakor pa jo izvaja naša diplomacija. Toda oni, ki služijo vladi povsodi in za vsako ceno, so sklenili drugače. Krščanski socijanci in Poljaki so upropastili pamenten predlog. Posebno žaostno pa je, da so se pridružili tudi slovenski klerikalci ter pomagali preprečiti razgovor, ki bi bil dal zlasti Jugoslovanom priliko pojasniti in presoditi položaj. Toda haš te prilike so se slovenski klerikalci zbal, zbal so se pred svetom pripoznati za poštene Jugoslovane.

Finančni odsek je končal v svoji depoldanski seji generalno debato o

preodkazih deželniim blagajnam. Kakor znano, predlaga referent, da naj participirajo dežele na zvišanih dohodkih iz davka na žganje in osebne davka po ključu, ki je pri špirtnem davku kombiniran iz dosedaj veljavnih predpisov in razmerja prebivalstva, oziroma konzuma, pri dohodkih iz osebnega davka se opira na razmerje, v katerem plačujejo posamezne dežele realne davke. Poslanec Renner je stavil danes drug predlog, ki določa že vnaprej, v katere svrhe da morajo dežele preodkazev vporabiti, ako jih hočejo biti sploh deležne. Rennerjev predlog je v enem oziru gotovo umesten. Dežele bodo prejemale v bodoče mnogo milijonov iz državnih blagajn, da lažje zadostijo nekaterim zamernim panogam dež. gospodarstva. Med najnujnejše deželne zadeve spada danes ureditev učiteljskega vprašanja. Bati se je, da vzamejo zlasti dežele, v katerih gospodarijo klerikalci, večni neprijatelji učiteljstva, sicer milijone, toda da ne porabijo niti vinarja za svoje šolstvo oziroma učiteljstvo. To hoče Rennerjev predlog preprečiti. V spoznanju, da se s preodkazi deželne finance sploh samirajo ne dajo, da je marveč za to potrebna obsežna reforma celega davčnega sistema, predlaga Renner, naj se institucija preodkazov sploh odpravi. Zvišane dohodke iz reformiranih davkov naj vzame država, ki se zakonito zaveže prispevati k plačam in pokojninam definitivnih učiteljev na ljudskih in meščanskih šolah polovico. To pa le takrat, ako regulirajo posamezne dežele učiteljske plače tako, da bodo odgovarjale plačam državnih uradnikov XI. do VIII. čin. razreda. Dežele, katere temu pogoju ne ustrežejo, ne dobijo nič.

Poslanec Renner je izdelal svoj predlog kot popolni zakonski osnutek ter predlagal, da naj preide odsek preko referentovega poročila na dnevni red, ter vzame Rennerjev predlog za podlago specialne debate. Seveda je ta predlog propadel, ker so se proti njemu dvignili ne le vsi reakcionarci od slovenskih klerikalcev do krščanskih socijalcev, temveč tudi razne napredne stranke, češ, predlog je po svoji tendenci sicer umesten in dober, vendar pa

omejuje deželno avtonomijo ter podpira centralizem.

Mi Slovenci, ki na deželno avtonomijo ne gledamo s historičnim očesom čeških politikov, moramo obžalovati, da je predlog propadel. Nad vse značilno je, da so vsi naši klerikalci kakor eden mož proti pametni nameri. Kranjska profitira pri zvišanju davkov en milijon kron, katere bo izročila država gospodom Lampe et cons. brez vsake garancije glede uporabe. In tako bodo kranjske dežele gospodarije krpali z denarjem, ki je v prvi vrsti namenjen učiteljstvu, luknje svojega raztrganega budgeta, kadar pa bo postala reforma učiteljskih plač tudi za nje morda neizogibna zadeva, tedaj bodo umivali pred »ljudstvom« svoje nedolžne roke, zvišali deželne doklade ter kazali, ecce nenamitno učiteljstvo nas je prisililo, da trpi ti katoliški slovenski mož nove davke.

Danes napenjajo vse moči, da omogočijo zvišanje državnih davkov, češ, borimo se za učiteljstvo, ko pa jih je danes zopet Rennerjev predlog prisilil pokazati harvo, so s svojim glasovanjem dokumentirali vse svoje sovraštvo napram šoli in učiteljstvu.

Zanimivo je sicer, da se Rennerjev predlog giba popolnoma v smer svojčasne resolucije, katero je priporočal poslanec dr. Ravnihar na lanskem manifestacnem učiteljskem shodu.

Rennerjev predlog pride seveda še v plenem državnega zbora kot minoritetni votum.

Poslanec Renner je stavil danes tudi predlog, ki naj bi kot državni zakon reformiral deželno gospodarstvo, uredil dosedanj nepregledni način deželnega budgetiranja, uvedel strogo in neodvisno finančno kontrolo potom posebne deželne finančne komisije ter organiziral pri centralni vladi poseben »dež. svet« kot posredovalnico in svetovalnico v deželnih zadevah.

Subkomite, ki presoja mornariška naročila v inozemstvu, je doživel danes ponoven refus. Navzlic intervenciji deželnoobrambnega ministarstva je trgovinski minister zopet odklonil zahtevo, naj predloži vlada akte, ki se nanašajo na njena pogajanja

z avstrijskimi ladjedelnici, katere trdijo, da bi bile izvršile mornariška naročila za razmeroma isto ceno kakor inozemske trdke. Odpor vlade proti razjasnjenju cele afe je v odlični meri povzročil, da ji je pododsek izrekel radi naročil v inozemstvu svojo grajo.

V pododseku narodno-gospodarskega odseka, ki se naj peča z zadevo centralne zadružne blagajne, je bil kakor znano, izvoljen poslanec Franta, da popravi in dopolni enostransko dr. Krekovo poročilo. Poslanec Franta presoja predlog o avtonomističnega, vsaki centralizaciji nasprotujočega stališča čeških strank. Umljivo je torej, da je prišel do sklepa, da je zadružna denarna centrala nepotrebna ter predlagal preko predloge prehod na dnevni red, kar pa seveda ni bilo sprejeto.

V parlamentu se živahno debatira o izgledih poljsko-rusinskih spravnihi pogajanj. Poljske stranke so našle glede okrajnih zastopov kompromisno formulo, katero bi akcepirali tudi Rusini. Pogajanja pa še niso končana. Smatra se, da se sestane deželni volilni reformni odsek 17. t. m. v Lvovu in takoj na to galski deželni zbor.

Poročali smo že o interpelacijah, ki jih je danes vložil poslanec dr. Ravnihar.

Prva se obrača na pravosodnega ministra zaradi zapostavljanja slovenskega jezika na sodiščih na Spodnjem Stajerskem, osobito v Gor. Radgoni in Ljutomeru, ker sodniki, tudi če obtoženci ne znajo drugega kakor slovenskega jezika, sestavljajo zapisnike samo v nemškem jeziku. Druga interpelira trgovskega ministra zaradi kršenja jezikovne ravnopravnosti s strani c. k. poštne hranilnice, ki za glavno mesto Stajerske, torej najmanje po eni tretjini slovenske dežele, ne pozna nazivanja — Gradec, ampak izključno le nemški izraz — »Graz«.

V ponedeljek se vrši pri zunanjem ministarstvu grofu Berchtoldu velika soireja, h kateri je povabljen nad 2000 ljudi. Seveda tudi poslanci

državnega zbora. Med Jugoslovani se je pojavila ideja, da naj jugoslovanski poslanci prireditve demonstrativno bojkotirajo. V dobi, ko se nahaja politika popolnoma v tiru srbofobstva, ko smo Jugoslovani zopet enkrat le »predmet«, s katerim se igrajo dunajski diplomati, je ta ideja gotovo umestna. Izvzeti pa se mora javno in ostenativno, da bo demonstracija učinkovala.

Voditelj jugoslovanske oziroma slovensko-hrvaške politike na Dunaju dr. Šusteršič naj se postavi na čelo tega gibanja, in prepričani smo, da mu bo sledila cela jugoslovanska delegacija brez izjeme. Hic Rhodus, hic salta.

V današnji seji državnega zbora je bilo čuti tudi odmev tržaškega albanskega »kongresa«. Poslanca Choc in Tresič-Pavičić sta vložila na ministrskega predsednika grofa Stürgkha silno ostro interpelacijo, ki konstatira, da je pravi aranžer tržaškega konventikla dunajski zunanji minister, čegar agitacija z Albanci in za Albance presega že vse meje. Ostro se obrača interpelacija zlasti proti tržaškemu namestniku princu Hohenloheju, katerega milost je sijala cel čas na albanske kongresiste in ki je pel slavospeve Arbanasom ter jih celo oficijelno pogostil. Interpelacija poudarja, da mora biti vtisk takega postopanja tem mučnejši, ker je glavno delo kongresa obstojalo v obrekovanju srbskega naroda. Aranžma arnavtskega zborovanja ne nasprotuje samo čuvstvom vsega avstrijskega slovanstva, temveč tudi vseh treznih nemških elementov, ki so spoznali, da je politika sovraštosti proti Srbiji, politika pogube za Avstrijo. Prireditve kongresa pa je bila vrhu tega v času, ko se vrše med Avstrijo in Rusijo pogajanja glede albanskih meja, političen in taktičen pregrešek prve vrste, kakor je navdušenje avstrijske diplomacije za avtonomno Albanijo sploh usodno igranje z bodočnostjo monarhije same. Kajti neodvisna Albanija postane vir največjih nevarnosti in konfliktov z Italijo. — Interpelacija zahteva konečno od ministrskega predsednika, da poda primerno pojasnilo o postopanju vlade in zlasti tržaškega namestnika v tej zadevi ter se odkri-

LISTEK.

Historija.

Spisala Teme niška.

(Dalje.)

»Kam? Kaj te briga!«
»Oho — ho — počasi, počasi! Saj sam ne veš kam. Pojdi z menoj!«
Prišel ga je pod pazduho in ga vlekel s seboj po cesti. Govoril je o domačem kraju, o prijateljih, družbah, o vinu in veselju. Govoril je in govoril, Pavle pa je molčal vso pot. Slednjič ga je Ivan stresel za roko: »Vrag vendar, odgovori že enkrat kaj!«
»Kaj? kaj hočeš?«
»Odgovori — govori vsaj nekaj!«
»Kaj me briga.« Izmuznil se mu je in šel spet sam po cesti.
»Pa pojdi, le pojdi — sam zlodej te je obsedel!« je zavpil Ivan za njim.

Vse dneve je tičal Pavle doma, časih je vzel klobuk in hodil po cesti, hodil je in hodil, brez cilja. Nevedoma so ga tirale noge dalje in dalje — stopal je brez misli, kam bo prišel. Hodil je, ker je moral, ogibal se je ljudi, nič ni govoril, nič mislil.

In ko je prišel tisti dan, ko je bil srečal Ivana, v sobo domov, je sedel na stol k mizi, vzel steklenico žganja in pil, pil, pil v dolgih požirkih. In čimbolj je pil, tembolj je hotel še več in več. In glodal je ob steklenici, da je časih zaškrtala ob zobeh, in ga zabolelo v ustnicah. Dan za dnem je delal tako. Ni se umival, ne slačil. Obleden se je na večere vrgel na posteljo in ves zmešan metal vso noč po njej, in je stokal in ječal, in se spet premetaval z desne strani na levo, z leve na desno. Pil je in pil, moral je piti, in ko se je upijal do omotice, ko ni čutil ne sebe, ne svoje okolice, je zahreščal v težkem in mučnem spancu. Malo je jedel, toliko, da je živel.

Pisala mu je mati, če gre vse po sreči, da naj se ne uči preveč, in da komaj, komaj čaka, kdaj ga bo videla, in da se veseli nanj, ko bosta spet preživela dneve in večere skupaj, in bo spet ona imela njega, svojega ljubega, ljubega Pavleta. »Pridi, prid, težko te čakam in iskreno pozdravljam — je končala pismo.

»Kaj me briga,« je zamrmral Pavle, ko je prebral pismo, in ga vrgel po mizi, da so se razleteli listi in padli po tleh.

»Kaj me briga, kaj!« In je prijel za steklenico — in pil, pil . . .

Gospodinja ga je čudoma gledala, pa ni si mu upala reči besedice, ni ji dal odgovora na nobeno vprašanje.

»In čemu,« si je rekla ženica, »saj plača mati, kaj bi se pripravala.« In se je vlekle vse v težki, mučni mlakuži.

Časih se je Pavletu posvetilo v glavi, spomnil se je, kam in kako je prišel, pa takrat je zaklel divje in se vrgel na posteljo, in zaječal v grozni boli.

»Bedarija, neumnost vse skupaj! Saj se živi. In tudi, kaj mi mar? Kaj, kaj hoče kdo od mene? Čemu bi bil še jaz komu kaj, kaj me briga ves svet!«

»Hii!« je zavpil in se divje zasmeljal, in je potegnil krepko iz steklenice, in spet so zaškrtali zobje ob njej . . .

V zatohli ulici, sredi med stariimi, visokimi, mrklimi hišami z zaprašenimi okni in razbitimi šipami, je bila kavarna, kamor je zahajala družba dijakov.

Noč za nočjo so prepili tam, vriskali v pijanosti in se udajali zlobnim strastem. Tudi to noč so se bili zbrali ondi. Divje so hreščale melodije neuglašnih strun in zapitih grl. Bleščale so luči v krvavečih žarkih, stare, zaprašene papirnate rože so visele kakor v cunjah po stenah nad razbitimi ogledali. Mize so bile polite, zrak je bil prenapolnjen vzduha raznih pijač, in kadilo se je vsled tobakovega dima, da se je vsa množica ljudi komaj razločevala, in je bilo

vse zagrnjeno kakor s težkim, sivim, razdrapanim zagrinjalom. Kletve in prešerni grohoti so se spajali v objeme, lica so gorela, oči blestele v čudnem, pijanem ognju. Omotica je obšla človeka samo ob pogledu na vse to, in drezalo je v grlu h kašlju. Sama strast, sama gnjiloba, samo spakedrano življenje se je vrtelo v tej kavarni, v divjem, rezgetajočem kolobarju.

Ivan je sedel pri mizi in vse polno njegovih tovarišev je sedelo pri njem, smejali so se, trkali s kozarci ob mizo in hreščče peli z zariplimi glasovi — kakor bi vlekel kdo z lokom po zarjavelih strunah, kakor bi udarjal na počen boben . . .

Na vzvišenem prostoru ob steni so stale ženske v belih oblekah, z rdečimi rožami in rumenimi trakovi v lasih. Obrazi so jim bili bledi in zabuhli, krog oči so se vili globoki kolobarji.

S tresočimi rokami so vlekle lok po goslih, in udarjale z nogami v taktu po tleh, da je odmevalo bučno po vsej kavarni. Še šibka, drobna ženska je sedela ob odru in zdajpazdaj zazdehalala, potem pa je vstala in s krožnikom v roki pobirala denar pri gostih.

Zamajal se je pijanec, butnil ob njo in jo divje poljubil. Zavpila je ženska in odhitela v stran. Bučen smeh jo je spremljal, in strune so še bolj divje zaorile, noge so še močnejše in močnejše topotale ob tla.

»Ha — ha — ha!« je vršalo vseppek in divjalo v burnih poštilih.

Ivan je vstal, prijel kozarec v roko in s hrupavim glasom je zapel znano popevko, ki so jo igrale ženske na gosli. Vsi so zapeli za njim, in ves prostor je bil kakor ena sama vršča, grmeča, žareča in goreča peklenska orgija.

Na koncu pesmi je izpil Ivan kozarec do dna, ga vrgel ob mizo, da se je raztreščil na kosce in zavpil s hrešččim glasom: »Slava našim muzam!«

Zaploskalo je na odru, ženske so prihitele med goste, poljubovali so se in se zvijali v tesne klopčice, vmes pa se je razlivala pijača in obstala v dolgih, rdečih curkih na belih oblekah.

»Slava našim muzam, slava!« je donelo vseppek iz kota v kot.

Sredi tega divjega rezgetanja so se odpro vrata in Pavle je vstopil.

Klobuk je imel potisnjen nazaj, razkuštrani lasje so se oprijemali potnega čela, kravata je bila postrani privezana, in v gumbnici je imel veliko rumeno krizantemo. Gugal se je semintja, mahal z roko in tleskal s prsti. Oči so bile napol odprte, zabrekle, zaspane in motne. Ustnice so bile potegnjene v smeh, ki je bil ves klavern, tih in iz bolesti izvit.

Zavil je k mizi, kjer je bil Ivan in obstal. Roke je potisnil v žepe in se divje, grmeče zagrohotal: »Ha — ha — ha!« (Dalje prih.)

to izjavi, je-li res, da je vlada naka-
za 50.000 kron državnega denarja
za potne in druge stroške arnavtskih
delegatov. Interpelacijo so podpisali
mnogi češki in jugoslovanski po-
slanci.

Državnozborni odseki.

V finančnem odseku so
včeraj nadaljevali generalno debato
o dotacijskem zakonu. Soc. dem.
poslanec Renner je predlagal, finančni
odsek naj preide preko predloga
posl. dr. Steinwenderja o dotaciji
deželnih fondov na dnevni red. Ob-
erem je posl. Renner predložil za-
konski načrt, naj se opusti dotacija
deželnih fondov iz državnih sredstev
in naj se prevzame en del stroškov
za šolstvo, ki jih imajo posamezne
kronovine, v državni proračun.
Predlog pravi: Dohodki iz zvišanih
davkov pridejo v državni sklad, za
to pa plačuje država polovico plač v
vsaki deželi definitivno nastavljenih
učnih moči in upokojevcem. Te šol-
ske dotacije začne izplačevati drža-
va, kakor hitro sklens deželni zbor
z dež. zakonom tako regulacijo uč-
teljskih plač, da bodo v primerni do-
enake plačam državnih uradnikov
11. do 8. činovnega razreda. V svr-
ho reforme deželnih financ in dežel-
nih uprav se ustanovi deželni svet
kot skupna upravna oblast v mini-
strskem predsedstvu. Prisedniki te
korporacije se imenujejo na podlagi
posebnega statuta, ki se sklens do-
govorno z deželnimi odbori. Ta de-
želni svet se mora posvetovati ter
svoje mnenje izreči o vseh sklepih,
ki jih predlože deželni zbor v sank-
cijo ali odobritev krone, kakor tudi
o vseh predlogih, ki jih predloži vla-
da deželnemu zboru.

Posl. Renner je predložil še drug
zakonski načrt, ki se tiče zakona o
deželnem gospodarstvu in ki naj na-
novno uredi kontrolo deželnih prora-
čunov.

Ta predlog je bil odklonjen in
odsek je sklenil, da začne specialno
debato.

Včeraj se je sestal pododsek
za presojo mornariških
naročil. Načelnik Mastalka je iz-
javil, da trgovinski minister na po-
novno intervencijo zopet ni hotel
ustreči želji, da naj vlada predloži
akte glede oddaje ladjenice tuji tvr-
dki. Na to je pododsek končal meri-
točno debato ter glasoval o posamez-
nih predlogih. Odklonjen je bil
Schraiflov predlog, ki pravi, da je
mornariška uprava korektno postop-
ala in da naj se vladno poročilo
vzame na znanje. Sprejet pa je bil
predlog posl. Glöckla, v katerem se
vlada pozivlja, naj čimprej predloži
poslanski zbornici zakonsko predlo-
go o državnih dobavah. Obenem se
vlada pozivlja, naj vpliva na skupno
vlado, da predloži enak zakon glede
mornariških in vojaških dobav de-
legacijam. Za referenta v odseku je
bil izvoljen posl. Bugatto.

Subkomite narodno-
gospodarskega odseka se
je bavil z vladno predlogo glede
ustanovitve centralne zadruške bla-
gajne. Posl. dr. Franta je izjavil, da
Češko nima nikakega interesa pri
ustanovitvi takega zavoda ter je
predlagal, naj se preide preko te to-
čke na dnevni red.

Vojna na Balkanu.

Poročali smo že včeraj, da je
Esad paša naznanil grškemu prestol-
onasledniku, da hoče trdnjavo pre-
dati. O tem zelo važnem dogodku
prihajajo danes iz Aten še sledeče
podrobnosti.

Predvčerajšnjem je začel sploš-
ni napad na utrdbi Bisani. Grki so
uničili vse baterije te utrdbi. Ko so
utihnili topovi, je levo grško krilo za-
sedlo Maniolas in utrdbi Hagios
Nikolaos. Ob enem so začeli Grki
prodirati z vzhoda proti Janini. Konč-
no je padla tudi utrdba Bisani.

Prestolonaslednik je bil splošni
naskok prav skrbno pripravil, dal je
obstreljevati vse utrjene turške po-
zicije. Tekom dneva so izstrelili samo
na utrdbi Bisani nad 30.000 krogel iz
topov, ki so napravile zelo veliko
škodo. Končno se je posrečilo razbiti
vseh 6 baterij te utrdbi. Med tem so
se približale močne grške čete hol-
nom v bližini Maniolas. Bombardir-
anje je trajalo potem še celo noč in
se je včeraj zjutraj nadaljevalo. Med
tem ko so Grki na levi strani hrabro
napadali sovražnika, so se začeli Tur-
ki, ki so bili vsled napada tako moč-
nih oddelkov presenečeni, umikali in
končno so začeli v neredu bežati.
Topovi na utrdbi Bisani so utihnili
ob 11. ponoči. Popoldne so zasedli
Grki holme Hagios Nikolaos, kjer so
ujeli 11 turških vojakov in 4 častnike.
Tudi Drisko in Kotovraki so Grki za-
sedli. Ob 3. popoldne so začeli Turki

na celnem levem krilu bežati v Jani-
no. Do pozne noči je trajal ta divji
beg. Težka grška artilerija pri Alto-
rakiju je začela v tem trenutku me-
tati granate v mesto. Padlo jih je v
mesto in v Katrko 15. Turki že niso
imeli več moči, da bi se bili uspešno
brnili. Vedno bolj so se umikali, Gr-
ki pa so jih zasledovali najprej do
predmestja Dulusi. Ko so razobesili
na utrdbi Bisani grško zastavo, se je
polastilo grškega vojaštva nepopisno
navdušenje.

Padec Janine je bil neizogiben.
Tedaj je poslal poveljnik Janine
Esad paša grškemu prestolonasled-
niku parlamentarja, ki mu je sporo-
čil, da je pripravljen predati Janino.
Baje se je udalo kakih 22.000 turških
vojakov. Izgube Grkov pri teh bojih
pred Janino so znašale 4000 do 5000
mož. V zadnjih tednih je grška oble-
govalna vojska izgubila pri Janini na
dan kakih 100 mož.

Ko je dospela vest o padcu Jani-
ne v Solun, je dal kralj takoj služiti
zahvalno službo božjo. Božje službe
se je udeležila kraljevska dvojica in
mnogo občinstva. Parniki so nepre-
stano žvižgali in topovi na utrdbah
so neprestano streljali. Navdušenje
je nepopisno. Grški in srbski častni-
ki se objemajo na cesti. Veselje je
nepopisno.

Z drugih bojišč.

Uradno turško poročilo o stanju
na raznih bojiščih pravi, da vlada
vsled hudih snežnih zametov, ki traja-
jo že tri dni na vseh trških boji-
ščih skoraj popoln mir. Zlasti pri
Cataldži se ne vrše boji. Samo v bli-
žini Bujakheiklerja je prišlo enkrat
do nekoliko resnejšega spopada. Ba-
je ni videti Bolgarov v okolici Si-
livre in Bagče.

Odrin so Bolgari tudi zadnje
dni močno obstreljevali, vendar o
uspehu obstreljevanja ni zanesljivih
poročil.

Bolgarsko - romunski spor.

Kakor poročajo z Dunaja, je
prišlo v bolgarsko-romunskem sporu
do majhnega izboljšanja. Trdi se, da
se bodo pogajanja kmalu pričela,
ker se je posrečilo pridobiti Romun-
sko, da se je odločila za Petrograd,
kot kraj, kjer naj se konferenca vrši.
Tudi Bolgarska se bo najbrže odlo-
čila za Petrograd.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 6. marca.

Ob 6. zvečer otvoril župan sejo
občinskega sveta, konstatira sklep-
čnost ter imenuje za overovalca za-
pisnika občinskega svetnika gg. Vi-
šnikarja in Kristana.

Župan naznani nato, da je uprav-
no sodišče naznanilo, da se vršita
dve razpravi dne 29. marca ob 10.
in 12. popoldne. Gre za razpravi
mestne občine proti deželnemu od-
boru.

Župan: Jaz sem mnenja, da bo
takih razprav še več, ker se vojsku-
jemo z dež. odborom za avtonomijo
mesta. (Dr. Zajec napolglasno go-
druja.)

Župan: Vzlic temu, če je to
dr. Zajec všeč ali ne, se bom vojsko-
val za pravice mesta in ljubljanskega
župana. Jaz sem mnenja, da pri po-
znejših razpravah ne bo treba prav-
nega zastopnika, pri prvi razpravi
pa se mi zdi važno, da pojasnim sta-
lišče mestnega magistrata, zlasti ker
bo imel tudi deželni odbor svojega
pravnega zastopnika. Zastopal bom
mestno občino sam in na lastne stro-
ške. (Glasno odobravanje, samo Ste-
fetu nekaj ni všeč.)

Župan naznani nato, da se vrši
natančno ravnanje naznanilo, da
finančno ministrstvo ni moglo ugo-
diti prošnji, da bi občina Vič dobila
ono izjemno pravico, ki velja za ne-
katere druge občine, da se mestni
vodovod napelje na Vič in da odda
mestna občina vodovod, ne da bi ji
bilo treba plačati davka. Slično je tu-
di v slučaju vodovoda v Spodnji Si-
ški. Če bo hotela dobiti občina Vič
mestni vodovod, bo morala prevzeti
tudi davek, ki ga bo finančna oblast
predpisala mestu.

Župan naznani nato, da se vrši
dne 17. marca komisija glede elek-
trične naprave v prihodnji strugi
Ljubljane. — Ker gre za važno
stvar, ne bo mogoče izhajati brez
tehničnega in pravnega zastopnika.

Župan naznani, da je najel za
tehničnega svetovalca strokovnjaka
Božidara Schenkla iz Gradca in da
bo najel tudi pravnega zastopnika.

Župan naznani, da je prejel
dopis polkovnika Webra, ki na-
znanja, da se bo vršilo letos od 11.
do 14. junija tekmovalno streljanje
grškega armadnega zbora v Ljub-
ljani. Vojna oblast se obrača na me-
stno občino, da dovoli častnikom do-
iste ugodnosti kakor častnikom do-

mobrskih polkov lansko leto, da
namreč odda stanovanje proti tran-
zealnim pristojbinam. Občinski svet-
nik g. Kregar: In dobitke? — Žu-
pan: Treba bo misliti tudi na dobit-
ke za možstvo, ker se udeleži strelja-
nja naš domači polk.

Mestna občina Zagreb je poslala
svoje izvestje.

V seji dne 9. decembra je vložil
obč. svetnik g. Likozar prošnjo
za prestavo zatvornice ob Dolenjski
cesti. Ravnateljstvo državnih želez-
nic naznanja, da se bo prošnji ugo-
dilo.

V seji občinskega sveta dne 11.
februarja se je interpelliralo glede
Stare poti. — Vsa ta zadeva se je
izročila stavbnemu odseku in je upa-
nje, da se bo ugodno rešila.

Holzaplova ulica za vrtem Ša-
rabona se bo razsvetlila z eno žarni-
co, kar bo stalo 75 K. Žarnice v Rav-
karjevi ulici zastdujejo.

Posipanje Ceste v Mestni log je
zadeva posestnikov in so posestniki
to tudi deloma že storili. Zelena pot
in Stranska pot je že posuta. Treb-
ljenje jarkov in njih poglavitov v
Krakovskem predmestju nima po-
voljnega uspeha, predno se ne ugo-
ve višinske razmere. Stavbni urad je
moral s tem delom prenehati, ker so
prišla druga važna dela. Poleti naj se
najame za to delo kak tehnik.

Ker ni ugovora, se zapisnik zad-
nje seje odobri.

V imenu personalnega in pravne-
ga odseka poroča občinski svetnik
dr. Novak o dopisu magistrata,
glede ugotovitvene tožbe proti ce-
stni električni železnici zaradi pri-
spevka k stroškom za zgradbo novih
mostov. Mestna občina bo morala
zgraditi nove mostove. V postev pri-
deta zlasti Sentpetrski in Franči-
škanski most. Za potrebe mesta za-
dostujejo mostovi prvega razreda.

Električna cestna železnica, da re-
flekira na uporabo teh mostov. Zato
bo gradba mostov stala kakih 30.000
do 40.000 K več, ker je treba goto-
vih varnostnih naprav. Električna
cestna železnica je mnenja, da naj no-
si te stroške mestna občina. Mestna
občina stoji na stališču, da naj k
stroškom prispeva tudi električna
cestna železnica. Električna cestna
železnica se je postavila na pravilno
stališče, da naj odloča pogodba. Ce-
stna železnica plača mestni občini
samo zelo nizko priznalno najemni-
no za uporabo mestnih cest in trgov
v znesku 200 K. V § 3. pogodbe pa
stoji izrecno, da nosi stroške za
zgradbo in ojačenje mostov cestna
železnica. Zadeva je pereča in napra-
va mostov pod tem ne sme trpeti.

Mestna občina naj zgradi mostove
tako, da jih bo mogla uporabiti tudi
električna cestna železnica, župan
pa naj sodnim putem ugotovi glede
odškodnine, katero stališče je pravo.

Isti poročevalec poroča o pro-
šnji Emanuela Kühnela za odobritev
izbrisnega dovoljenja glede izbrisa
za stavbne pravice ljubljanskega
ubožnega zaklada na nekaterih zem-
ljiških graščine Gradac pri Metliki.
Lastnik hoče odprodati nekaj parcel
in je zaprosil za izbrisno dovoljenje,
zastavna pravica pa ostane na prvem
mestu vključena na zemljišču, ki je
vredno 37.000 K. Gre namreč za
vsoto 10.000 K.

Župan pojasni, da je nekdanji
lastnik baron Gusič na gradu Krup
na tej graščini pokopan in je določil,
da mora lastnik graščine, če bi nje-
gove kosti izginile z gradu, oziroma, če
bi ga ne hotel več imeti pokopanega
v gradu, plačati ubožnemu zakladu
nekako konvencionalno globlo 10 ti-
soč kron. Jasno je, da bo skrbel vsak
lastnik, da bodo ostali zemeljski
ostanki barona Gusiča pokopani v
gradu. — Občinski svet sklens, dati
odpisno dovoljenje.

V imenu finančnega odseka po-
roča občinski svetnik g. Milohno-
ja o razpisu c. kr. deželne vlade gle-
de ustanovitve deželne komisije za
tujski promet in turizmo na Kranj-
skem. Vlada je pripravljena, zvišati
svoj prispevek na 1000 K. Deželni
proračun upošteva to postavko s
6000 K. Mestna občina je podpirala
do sedaj deželno zvezo za tujski pro-
met skoro redno z 2000 K. Načrt sta-
tuta zahteva 2 zastopnika minist-
stva, referenta kranjskega deželnega
odбора, 2 člana mestne občine, ene-
ga člana trgovske in obrtniške zbor-
nice in deset članov deželne odbora.
Mestni magistrat temu statutu
pritrjuje in se sprejme odsekov pred-
log, da se dovoli onih 2000 K do pre-
klica taki komisiji.

Isti poročevalec poroča o prošnji
c. kr. priv. štajerske eksromptne ban-
ke glede nadaljne vključbe 3% po-
tresnega posojila na njeni hiši št. 19
na Poljanski cesti. Na hiši je še 6000
kron. Odsek predlaga, da naj se pro-
šnji ugotovi, posojilo pa naj ostane
vključeno s 5 1/4% t. j. z ono obre-
stno mero, ki jo zahteva »Mestna
hranilnica« za posojila na Kranj-
skem.

V imenu stav-
ga odseka po-
roča obč. svetnik g. Štembo o
dopisu magistrat glede natečaja za

splošni regulacijski načrt za severni
del Ljubljane. Vloženih je bilo 15 na-
črtov in je priznalo razsodišče prvo
ceno projektu inženirja Heideja iz
Nauena pri Berlinu. Obč. svet odobri
tudi nadaljne sklepe razsodišča.

Obč. svetnik g. dr. Novak po-
roča o prizivu Gjura Rašice proti od-
loku mestnega magistrata glede na-
prave trotoarja, odnosno položitve
varščine za trotoar pred njegovo hi-
šo v Marmortovi ulici. Stavbna
oblast je izdala stanovalno dovolje-
nje brezpogojno. V drugem odstavku
pa zahteva 814 K tekmo 14 dni, kot
varščino za napravo trotoarja. Tako
kavcijo zahteva stavbna oblast na-
vadno predno izda dovoljenje. V tem
slučaju je tedaj g. Rašica v pravi-
ci, trotoar pa se mora položiti. Nje-
govu pritožbi se ugoti, zahteva po
položitvi varščine se razveljavi. Me-
stni magistrat pa naj prisili Rašico,
da položi trotoar, oziroma naj ga po-
loži na svoje stroške.

Službena pragmatika za ljubljanske
mestne uradnike.

V imenu odseka za službene
pragmatike poroča občinski svetnik
g. Reiser o službeni pragmatiki
za ljubljanske mestne uradnike. Izpo-
četka opozori na nekatere bistvene
napake v načrtu.

Jaz sem mnenja, da si lahko pri-
hranim obširno poročilo o predzgo-
dovini službene pragmatike. Konsta-
tiram, da si je bil odsek v vseh bi-
stvenih vprašanjih edin in da so se
izvršili vsi sklepi razen v nekaterih
malenkostnih točkah, soglasno. Mi-
noritetni predlogi obstoje samo glede
nekaterih paragrafov s strani obč. svetnika g. Staudacherja. Ti
predlogi so pa tudi nebitveni. Taki
predlogi obstoje pri paragrafu 1. in
6. Pri § 16. obstoji minoritetni pred-
log obč. svetnika g. Lillega.

Obč. svetnik g. Lilleg: Umak-
nem svoj predlog.

Obč. svetnik g. Reiser: V
bistvenih točkah se je odsek oziral
tudi na izražene želje uradnikov. Jaz
sem mnenja, da me občinski svet
lahko oprostí čitanja predloge.

Župan odredi splošno debato.

Obč. svetnik g. Lilleg se bavi
z načrtom, ki odgovarja vsem mo-
dernim zahtevam in uradništvo mora
pragmatiko sprejeti z največjim
veseljem. Pragmatika je nekaj trajno
dobrega. Dolžnosti in pravice urad-
nikov so popolnoma precizirane.

Vsaka protekcija je izključena. Vpe-
ljalo se je časovno napredovanje. Na
dosedanje razmere pa se ozirajo pre-
hodne določbe.

Obč. svetnik Lilleg prizna, da je
pri sedanjih sestavi občinskega sveta
izključeno, da bi se delala kakemu
uradniku krivica.

Temeljne plače se sicer ne zvi-
šajo, upati pa je, da bo to mogoče v
kratkem.

Obč. svetnik g. Pammer vidi
v službeni pragmatiki nekaj trajno
dobrega. Mestna občina ljubljanska
je pokazala boljše razumevanje po-
treb svojega uradništva, kakor drža-
va. O bistvu pragmatike govoriti, bi
bilo predaleskosežno, samo to želi, da
bi zahtevala v § 1. znanje obeh de-
želnih jezikov, če se ne zahteva že
izrecno tudi znanje nemščine. Želi
nadalje, da bi se črtala določba, da
so dopustna tudi izpričevala učilnic v
kraljevini Hrvaški in Slavoniji. Pri
§ 32. želi, da se v kategoriji a) usta-
novi mesto tehničnega uradnika z na-
slovom mestni stavbni nadsvetnik v
VI. činovnem razredu.

Podžupan g. dr. Triller:
Priznati se mora, da je predloženo
danes delo, ki je sestavljeno na mo-
dernih načelih in ki odmerja dolžno-
sti in pravice uradništva. Načrt pri-
znava uradništvu primerne materi-
jalne pravice in socijalne ugodnosti.

Konstatirati moram, da so sode-
lovalce vse politične stranke in da so
zaposlavljale pri tem delu vse svoje
posebne strankarske interese. Želim,
da bi se to v tej zbornici še dostikrat
ponovilo.

Prepričan sem, da ta službena
pragmatika ni neizpremenljiva in da
morda v vseh podrobnostih še ni iz-
klesana. Šele praksa bo pokazala, če
morda vendar ne vsebuje v tej ali
oni točki kako krivico. To pa se bo
dalo izgladiti.

Treba je konstatirati, da je pri-
šel ob 12. uri poziv organizacije in-
žinjev, v katerem pravi ta organiza-
cija, da čuti kot nekako brskiranje,
ker za prvega tehničnega uradnika
ni določen VI. činovni razred. Pri-
znati moram, da popolnoma vpošte-
vam tehniško vedo in da sem mne-
nja, da te vede gotovo ni zastopav-
ljati nobeni drugi vedi in odkrito re-
čem, da jo cenim celo višje, kakor
svojo lastno stroko. Vendar stoji na
čelu vsakega takega aparata vedno
jurist. Tudi v zdravniški stroki, ki jo
gotovo nobeden izmed nas ne pod-
cenjuje, je najvišji razred VII. činov-
ni razred. Kakor pa sem že omenil,
stoji, kar je popolnoma naravno, na
čelu vsake take naprave vedno ju-
rist. Ostali poklici pa ranžirajo za

eno mesto nižje. S tem pa se ni ho-
telo žaliti nobenega akademičnega
poklica. Naš stavbni urad je tako ve-
like važnosti, da bo končno res na
mestu kreirati še VI. razred za šefa
mestnega stavbnega urada. Če tega
tudi še danes ne storimo, smo vsak
dan pripravljene novelirati službeno
pragmatiko.

Podžupan priporoča obč. svetu,
da sprejme službeno pragmatiko en
bloc.

Obč. svetnik g. Kristan pri-
znava, da je službena pragmatika
velik napredek. Pripravljen je glasov-
vati za njo, kakor jo predlaga odsek.
Najvažnejša beseda, ki je padla dan-
es, je podžupanova izjava, da služ-
bena pragmatika ne sme ostati pe-
trefakt.

Župan zaključi nato splošno
debato.

Poročevalec obč. svetnik gosp.
Reiser: Predgovorniki so se do-
taknili dobrot pragmatike in nobe-
den ni našel ničesar, kar bi moral
danes izpodbijati. Jaz opozarjam sa-
mo na važen paragraf, ki ga nima
nobena druga pragmatika, da se
namreč vstejejo v pokojnino vsi pre-
jemki, ki jih ima aktiven uradnik.

Službena pragmatika se je ozirala
predvsem na sirote, katerih prejem-
ki bodo odslej za 50% višji. Kar se
tiče predloge same, se mi zdi potreb-
no, opozoriti na § 5. o tehniški služ-
bi. Predbacivanje, da zapiramo v §
6. vrata domačinom, ni utemeljeno.

Gode se namreč pogosto slučaj, da
prebije slovenski dijak zadnje leto
svojih študij na kakem zavodu blizu
kranjske dežele. Kar se tiče VI. či-
novnega razreda, pripominjam, da
se sistemiziranje takega mesta ne
bom upiral. Zdi se mi, da bi lahko v
§ 5. pri tehniški službi izvršili razde-
litev na dva oddelka.

Predložil sem tudi prehodne do-
ločbe. Po členu devetem bi se nam-
reč pripetil slučaj, da bi bil kak ura-
dnik po novi pragmatiki oškodovan v
pravicah, ki si jih je pridobil do se-
daj. Tudi ni stilizacija tega člena
pravilna. Pragmatika ne more stopi-
ti v veljavo, ko jo sprejme občinski
svet, marveč šele z dnevom, ko po-
stane pravomočna. Nekaj detajlov k
prehodnim določbam, ki se tičejo
bolj personalnih stvari, si prihranju-
jem za tajno sejo.

Župan: Splošna debata je
končana. Jaz smatram v prehodnih
določbah nekatera poglavja, ki so
strogo osebnega značaja, za taka,
da jih ni mogoče obravnavati v jav-
ni seji.

Župan odredi najprej special-
no debato glede materijala, glede ka-
terege ni nobenih izpreminjavalnih
predlogov.

Ker se k specialni debati ne
oglasi noben obč. svetnik, zaključi
župan specialno debato o teh para-
grafih in o prehodnih določbah.

Ta skupina je bila sprejeta.

K členu 9. pripomni župan: Slu-
žbena pragmatika je zadeva, ki za-
nima vse mestno prebivalstvo. Dal
bom pragmatiko nabiti in more po-
stati pravomočna šele tedaj, če proti
njej ne bo nobene pritožbe.

K § 1. je pripravljen minoritetni
predlog, da naj se določi za sprejem
v službo znanje nemškega jezika. To
ni potrebno, moral bi se imenovati
tudi slovenski jezik. Pri nas je težko
misliti mestnega uradnika, ki bi ne
govoril slovensko ali nemško. Zgo-
dili pa so se vendar že slučaj, da je
imelo mesto nastavljen uradnike, ki
niso znali slovenskega jezika. Zlasti
v tehnični stroki se to kaj lahko zgo-
di. Če zahtevamo znanje obeh dežel-
nih jezikov, potem se nam lahko
zgodí, da za tehnično stroko ne mo-
remo dobiti uradnika.

Občinski svetnik g. Pammer
izjavi, da vztraja pri svoji zahtevi.

Pri glasovanju je bil sprejet § 1.
v odsekovih stilizaciji.

K § 6. je priglasil obč. svetnik g.
Staudacher predlog, da naj se
zahtevajo izpričevala samo tuzem-
skih šol.

Obč. svetnik g. Pustoslem-
šek polemizira proti temu predlogu,
ter pravi, da se v zadnjem času mno-
go slovenske mladine izučí v Karlov-
cu, Zagrebu, ali na Reki.

Obč. svetnik g. Pammer kon-
statira, da je neobhodno potrebno
znanje drugega deželnega jezika, če-
sar pa pri dijakih, ki prihajajo s Hr-
vaškega, ni pričakovati.

Obč. svetnik g. Pustoslem-
šek: Tudi na hrvaških gimnazijah
se uči nemščina.

Župan: V Zagrebu se govori
več nemščine, kakor v Ljubljani.

Sprejet je bil nato predlog od-
seka.

K § 32. se oglasi obč. svetnik g.
Štembo v, ki podpira željo inžen-
ske strokovne organizacije. Tudi ob-
činski svetnik g. Pammer podpira
to željo.

Občinski svet sklens, da se
ustanovi mesto stavbnega nadsvet-
nika v VI. činovnem razredu.

Službena pragmatika za ljubljanske mestne uradnike je bila nato tudi v celoti sprejeta.

Službena pragmatika za uradniško osebje »Mestne hranilnice« ljubljanske.

Poročevalec obč. svetnik g. Reisner priporoča, da se sprejme pragmatika s posebnimi ozirom na dejstvo, da jo je predelalo več korporacij, in sicer pragmatični odsek »Mestne hranilnice«, upravni odbor »Mestne hranilnice« in odsek za službene pragmatike en bloc.

Župan odredi splošno razpravo.

Oglašajo obč. svet. g. Kristan, ki se proti sprejetju en bloc ter navede več paragrafov, o katerih želi podrobno razpravo.

V § 5. zahteva, da se črta zadnji odstavek, ker je glasom tega odstavka fiksiranje uradnega časa iluzorično.

Pri § 18. zahteva, da se opusti zahteva po izpitu iz državnega računarstva, ki je za hranilnice nepotreben. Boljša bi bila zahteva izpita iz notranjega hranilničnega poslovanja. Pravi, da se oziroma pragmatika bolj na regulacije prejemkov v višjih stopnjah, proti čemur obč. svetniki protestirajo.

Pri § 44. želi stalno določitev gotovih odstotkov od bilance za nagrade in podpore.

Pri § 68. želi, da stopijo določila v veljavo s 1. julijem 1912.

Obč. svetnik g. Pustoslavšek priznava upravičenost graja občinskega svetnika g. Kristana pri § 5. — Določba se glasi: Sleherini uradnik, praktikant, pomožni uradnik (uradnica) ali sluga je zavezan poslovati v hranilnici tudi v izvenuradni urah, če ne more opraviti posla v navadnih uradnih urah ali pa če to zahteva ravnateljstvo, ne da bi imel pravico zahtevati kako odškodnino.

Ta določba odpira vrata na široko šikanam. Priznati je treba, da je mržnja in neprijateljstvo doma povsod. Mogoče bi bilo, da bi se od uradnikov zahtevalo izvenuradno delo. Zato je za to, da se ta odstavek črta.

Obč. svetnik g. plem. Trnkoczy utemeljuje upravičenost tega odstavka z izrednimi dogodki, kakršni so: run in druge take nepravilnosti. Tudi bilanca zahteva več dela. Uradniki morajo tedaj delati 14 dni po eno uro na dan več.

Podžupan dr. Triller: Predsednik upravnega sveta Mestne hranilnice nam je pojasnil, kako je tolmačiti ta odstavek, trditi pa moram, da je besedilo nejasno in da zloraba ni izključena. Pri izrednih dogodkih je dolžnost uradnikov, da delajo tudi izven uradnih ur. Bolj simpatičen je § 18. službene pragmatike za mestne uradnike. Kar se tiče izpita iz državnega računarstva, ta res ne odgovarja zahtevam Mestne hranilnice ljubljanske, ker ima ta upeljano najmodernejšo knjigovodstvo »kartoteko«.

Naglašam, da pomenijo ta določila veliko večjo dobroto in veliko večji napredek za uradnike Mestne hranilnice, kakor službena pragmatika za mestne uslužbence, katerim ni privoščil gotovo tudi podobne rešitve. Težko bo najti v celi Avstriji komunalno hranilnico s takimi začetnimi plačili, kakor jih daje Mestna hranilnica ljubljanska. V tem oziru koraka mestna hranilnica ljubljanska drugim hranilnicam na čelu. Zato me je tudi neprijetno zadelo, ko je občinski svetnik g. Kristan kritiziral plače.

Občinski svetnik g. Milohnoja se izrazi o § 5., da nima namena šikanirati uradništva. To in ravnateljstvo Mestne hranilnice ljubljanske sta 2 stranki, delodajalec in delojemalec. Šikane so mogoče na obeh straneh. Tudi uradnik lahko reče, da dela do 6. in potem ne več. Zato je neumestno govoriti o šikanah. Če ne bi bilo take določbe, bi lahko rekli uradniki: Zakaj bi delali v uradnih urah pridno, ko pa lahko delamo izven uradnih ur proti plači.

Občinski svetnik g. Pustoslavšek pripomni, da je samo proti temu, da se daje ravnateljstvu popolna oblast, da lahko podaljša komurkoli uradne ure.

Občinski svetnik g. Lilleg opozarja, da je kriv odsek, da se je pragmatika zavlekla. Govorilo se je že lansko leto začetkom marca, da stopi pragmatika v veljavo s 1. julijem 1912. Uradništvo je nato računalo, zato naj veljajo materialna določila od tega časa naprej.

Ker se odzove poročevalec občinski svetnik g. Reisner besedi, zaključuje župan splošno debato.

V specialni debati so bili sprejeti en bloc vsi paragrafi, glede katerih ni bilo stavljenih izjemnih predlogov. Glede § 5. izjavi župan:

Tudi meni ta odstavek ne ugaja in vendar nisem za to, da bi ta odstavek odpadel. S tem bi namreč prišle gotove nepravilnosti. Tudi službena pragmatika za mestne uslužbence je sprejeta to načelo v § 18. ter je dolžnost vsakega uradnika, da v muhlih slučajih dela tudi čez uro. Sem pa za to, da se ta § 18. iz službene pragmatike za mestne uradnike prevzame v določila za Mestno hranilnico. Če pa bodo morali uradniki res izredno veliko delati čez uro, potem jih bo ravnateljstvo gotovo tudi odškodovalo.

Sprejme se županov predlog, da se prevzame namesto dotičnega odstavka določba § 18. službene pragmatike za mestne uradnike ter primerno prestilizira.

Glede § 18. določil pripomni občinski svetnik g. Milohnoja, da obsega državno računarstvo tudi trgovsko knjigovodstvo. Ravnateljstvo je hotelo zahtevati od uradnikov samo višjo izobrazbo. Nima pa ničesar proti temu, če se zahteva samo trgovsko knjigovodstvo. Sprejeto.

Pri § 19. je občinski svetnik g. Kristan mnenja, da naj se opusti za tajnika zahteva jusa. Jurist naj bo samo poleg ravnatelja še en uradnik II. ali III. razreda.

Občinski svetnik g. Milohnoja pojasni, da ima ravnateljstvo v resnici samo 2 jurista, ravnatelja in tajnika, oziroma ravnatelja in podtajnika. Za eventualnega podtajnika pa mora biti sistemizirano mesto za slučaj če ravnatelj ali tajnik izstopita iz službe. Sprejet je bil odsekov predlog.

Pri § 34. se zadovolji občinski svetnik g. Kristan z županovim pojasnilom, da se je hišniku plača izdatno izboljšala. Tudi občinski svetnik g. Milohnoja potrди, da se je hišniku plača zvišala za 200 K in je dobil hišnik 4 letnice po 40 K višje, razen tega pa dobi poleg naravnega stanovanja še polovico stanarine. Odsekov predlog je bil sprejet.

Na predlog občinskega svetnika g. Lillega se izpremeni § 33. e) v tem smislu, da dobe sluge zimsko suknjo vsako tretje leto.

Glede § 44. umakne občinski svetnik g. Kristan svoj predlog na županovo pojasnilo, da bi ne mogel dati glasovati o tem predlogu, ker je po zakonu določeno pri hranilnicah kar se tiče taniem.

Pri § 68. želi občinski svetnik g. Kristan, da naj stopijo določila v veljavo s 1. julijem 1912.

Občinski svetnik g. Milohnoja pojasni, da se uradnikom od merodajne strani ni nič obljubljalo, toda on ni proti temu, če se sprejme taka določba.

Poročevalec občinski svetnik g. Reisner pojasni, da so uradniki bili mnenja, da dobe materialne udobnosti že s 1. julijem 1912, ker je bilo tako tiskano v prvotnem načrtu. Je za to, da se ugotovi tej želji. Javna tajnost je, da bi prav radi tudi mestnim uradnikom tako izboljšali kot uradnikom Mestne hranilnice, to pa ni bilo mogoče. Skušali smo samo ublažiti s to določbo ono veliko razliko, ker je ravno izključeno, da bi dobili mestni uradniki iste bonitete.

Sprejme se nato določba, da veljajo določila od 1. julija 1912.

Določila se sprejmo potem še v celoti.

Župan dr. Ivan Tavčar: Cutim dolžnost, da ob tej priliki izpregovorim nekaj besed. Kakor veste, je svoj čas, ko je bil izvoljen ta občinski svet, vladalo splošno mnenje, da se večina enega glasa ne bo dala vzdržati, in da se bodo stranke vedno prepirale. Danes sem v položaju, da morem konstatirati, da je bilo mogoče zdravo in uspešno sodelovanje vseh 4 strank. Štejem si v dolžnost, da se občinskim svetnikom in onim gospodom, ki so delali v odseku posebno in brez vsake izjeme s tega mesta zahvalim.

Predsedstvo prevzame nato podžupan dr. Karel Triller.

V imenu direktorija mestnega vodovoda in elektrarne poroča nato občinski svetnik g. Reisner o prošnji posestnikov ob Poljski cesti v Vodmatu za električno razsvetljavo. Cesta je 200 m dolga in se bo razsvetlila s 3 žarnicami, kar stane 300 K. Sprejeto.

Občinski svetnik g. Marinko se zavzema končno za to, da naroči mestni magistrat Južni železnici, da pravočasno odstrani smeti in da se ukrene tudi potrebno, da na cesti ne bodo ostali tako veliki kupi blata. Podžupan obljubi, da bo kolikor bo mogoče ustregel tej želji.

Vrši se nato

tajna seja.

Na predlog poročevalca personalnega in pravnega odseka obč. svet. dr. Novaka je bil imenovan za praktikanca pri mestnem knjigovodstvu Janko Slapničar.

Na predlog referenta obč. svet. E. Franchettija se je podelila gostilniška koncesija, ki jo je odstopila Lucija Kopačeva, Tomu Korbarju; takisto je obč. svet dovolil prenos gostilniške koncesije Marje Kolarjeve z Rimske ceste št. 19. v Štritarjevo ulico št. 7 in Ant. Novaku na Rinski cesti razširjenje njegove gostilniške koncesije.

Po referatu obč. svet. Reisnerja je občinski svet sprejel k službeni pragmatiki za mestne uradnike te-le prehodne določbe:

§ 1. Od uradnikov, ki so ob uveljavljanju te pragmatike že v mestni službi (provizorni ali stalni), se uvrstijo:

1. v uradniško skupino A vsi oni, ki službujejo v konceptni, zdravniški, višji tehniški, tržn nadzorstveni, živinozdravniški ali arhivski službi;

2. v uradniško skupino B vsi oni, ki službujejo v računski ali blagajniški službi in vsi oni, ki s popolno srednješolsko izobrazbo službujejo v pisarniški službi;

3. v uradniško skupino C vsi drugi pisarniški uradniki;

4. občinski svet se bo oziral na druge uvaževanja vredne slučaje, vendar pa se morajo dotične prošnje vložiti najkasneje do 1. maja t. l.

Vsem onim uradnikom, ki jih po njihovi strokovni izobrazbi (§ 5 h pragmatike) za napredovanje ni uvrstiti v določeno uradniško skupino, se z novimi dekreti določi njihovo činovno napredovanje, če jim tega ne določajo že dobjeni dekreti.

§ 2. Uradniki dobijo naslove, ki jih za njihove službe in činovne razrede predpisuje § 32. pragmatike. Uradnik tehniške službe, ki ima naslov mestnega arhitekta, obdrži ta naslov ad personam.

§ 3. Uradniki, ki ob uveljavljanju te pragmatike službujejo v sedanjem svojem činovnem razredu že več nego tisto število let, ki ga za napredovanje predpisuje § 33. pragmatike, in so zadovoljivo kvalificirani, dobijo takoj najmanj začetne prejemke prvega višjega činovnega razreda. Presežek službene dobe v sedanjem činovnem razredu nad napredovalnim rokom, jim je z največ 4 leta všteti v dobo za dosego višje plačilne stopnje višjega činovnega razreda.

§ 4. Uradnikom, ki so ob uveljavljanju te pragmatike pred dosego svojega sedanjega činovnega razreda služili več let, nego določa § 33 za dosego službenih prejemkov dotičnega razreda, se v časovno napredovanje in sedanjih službenih prejemkov vštejejo največ 4 leta od vse do dosega sedanjega činovnega razreda odslužene, v pokojnino vštene službene dobe.

§ 5. Pri podelitvi praktikantskih služb se je predvsem ozirati na one pomožne uradnike, ki so že v mestni službi in so za razpisano praktikantsko mesto kvalificirani.

Štajersko.

Plače štajerskih deželnih uradnikov. Štajerskim deželnim uradnikom je obljubil deželni zbor že ponovno izboljšanje njihovih službenih prejemkov, vendar pa ni došlo do izpolnitve te obljube. Sedaj se kanijo deželni uradniki obrniti na deželni odbor s prošnjo, da bi se jim izplačale za 1. 1913 draginjske doklade vsaj v tolikem znesku, kakor so jih dobili državni uradniki od države v letu 1912. Nadalje bodo prosili deželni odbor, naj uvede časovno napredovanje v službi in sicer v isti meri, kakor jo določa nova službena pragmatika za državne uradnike. Izgovor štajerskega deželnega odbora, da nima niti pooblaščenja niti denarnih sredstev za kako izboljšanje gnotnega stanja svojih uradnikov, ne drži, ker sta zgornjeavstrijski in češki deželni odbor tudi proti naknadnemu odobrenju deželnega zbora nakazala 1. 1911 in 1912 deželnim uradnikom znatne draginjske doklade in regulirala njihove plače na jako ugoden način. — Deželnim uradnikom želimo vso srečo pri njihovi akciji, dasi moramo odkritosrečno pripomniti, da na kak uspeh ne verujemo. Naš deželni odbor je vsaj doslej kazal jako malo razumevanja za potrebe svojih uradnikov in pa ljudskošolskih učiteljev.

Iz Celja. Koncert dne 2. marca t. l. bil je za naše lokalne razmere zelo pomenljiv: narodna godba je prespala svoj triletni beri — beri in »Dobro jutro« našega domačega skladatelja je po svojem potovanju po celem Slovenskem in Hrvaškem, po Dunaju, po Češkem in Srbskem vendar enkrat priromalo tudi v svoj rojstni kraj in se vršile volitve. Izvoljeni so bili sledeči gospodje, oz. gđ.: predsednik dr. Jak. Pirnat, graščak v Št. Ilju pri Velenju, namestnik dr. M. Podlesnik, zdravnik v Velenju,

ljaja jih je mojstrsko, aplavz bil je velikanski; petje moralo se je ponoviti, skladatelju prirejale so se navdušene ovacije; godba igrala je resne in šaljive komade dobro in žela je burno pohvalo; novi g. kapelnik Glasbene Matice v Celju predstavil se je občinstvu s krasnim solom na rog — gostilničar pa je vsem izbornostreget. Tako je bilo vse zadovoljno. »Že deset let ni bilo v Narodnem domu tako lušno«, zatrjeval je neki pridni obiskovalec Narodnega doma. Sicer je veljalo pravilo: »Čim boljši koncert, tim manj obiskovalcev«. Ali ni tako gospod Juro? To pot pa sta bila kakovost in obisk izborna, torej tudi gnotni in moralni uspeh dober. Pevci dobili so novega navdušenja in komaj čakajo, da zopet nastopijo. Mnogo dam povprašuje: »Zakaj pa mene niste povabili k petju?« in zopet druge so rekly: »Tako žal mi je, da nisem sodelovala.« No hvala bogu, da smo enkrat pri tem. Vlada je v Celju večletna obstrukcija v pevskih zadevah, prenehala pa je z zaželenim uspehom in vse se pripravlja na uspešno novo delovanje — menda edina uspešna obstrukcija na Slovenskem? Duša vsega prepoveda pa je g. Brenčič Radovan, kateremu izrekamo tu v imenu celjskih Slovencev najiskrenejše čestitke in prisrčno zahvalo.

Nemo.

Statistika prometa pri c. kr. poštne uradu v Celju l. 1912. V pretečenem letu se je oddalo v Celju na pošto 106.393 (97.663), številke v oklepajih se ozirajo na l. 1911. pripor. pisem, 63.704 (58.087) pošiljatev vozne pošte in 19.850 (19.726) brzojavk. Dalje se je vplačalo 49.128 (47.718) poštinih nakaznic v znesku 2.672.237 (2.361.329) K, v prometu poštne hranilnice pa 55.069 (52.815) vlog z 8.862.124 (8.579.472) K. Oddalo se je 92.493 (82.796) pripor. pisem, 84.643 (78.866) pošiljatev po vozni pošti in 22.614 (22.304) brzojavk. Izplačalo se je 49.868 (47.164) poštinih nakaznic z 2.767.595 (2.618.872) K, v prometu poštne hranilnice pa 11.069 (9937) z 5.788.571 (5.237.339) K. Prekrtiralo, oziroma pretelegrafiralo (dalje napotilo) se je 38.474 (35.363) pripor. pisem, 121.201 (119.392) pošiljatev po vozni pošti in 13.747 (12.337) brzojavk. Urbanskih telefonskih pogovorov (pogovori med udeleženci mestne mreže) se je vršilo 110.541 (87.493), interurbanskih telefonskih pogovorov pa 6927 (6851). Poštinih vrednot se je poračilo za 154.809 (148.312) K. Skupni denarni promet je znašal 28.545.321 (26.181.079) K.

Na predstojništvo južnoštajerskih obrtnih zadrug. C. kr. namestnika je izdala podrejenim ji političnim oblastvom odlok, naj v smislu § 114a odst. 4. obr. reda vprašajo obrtne zadruge, kako stališče zavzemajo ista o vprašanju, podeliti štajerskemu obrt pospešujočemu zavodu pravico, upeljati v istem preizkušnjo za mojstre za razne obrtne stroke. Enako vprašanje je izdala na zadruge lanske leto obrtna kamora. Prvotno se ni v tej zadevi nikdo oglašil in zgodilo se je, da se je v Gradcu konstituirala komisija za mojstrski izpit, ki posluje v obrt pospešujočem zavodu. Kdo je vse v tej komisiji, si mora vsakdo sam misliti, povedano naj bo samo, da ni niti enega Slovenca v njej. Če se sedaj pomisli, da ne bo smel v smislu § 114a odst. 7, obrtnega reda nobeden mojster imeti vaje, ki ni z uspehom prestopil mojstrske preizkušnje, si lahko vsak sam izračuna, koliko let bo trajalo, da pogine mala obrt slovenskih rokodelcev, če bi morali ti k tej zagriženi Einspinnerjevi gruči mojstrske preizkušnje delati hoditi. V drugem oziru je računati na velike stroške in razne nepravilnosti, ki bodo ovirale in delale zapreke tem kandidatom. Zadruga predstojništva naj enostavno odgovore, da zahtevajo za delokrog Spod. Štajerja lastno mojstrsko preizkušnjo komisijo za rokodelske obrti. Tozadevno bi se naj naše zadruge zaslizalo, koje bi naj medsebojno dogovoreč, predlagale in izvolile tako komisijo. Torej pozor!

Velenje. Dne 2. marca se je vršil v Velenju občni zbor Ciril-Metodove podružnice ob precej lepi udeležbi. Počastil nas je tudi potovalni učitelj družbe g. A. Beg s svojim posetom. Velezaslužni predsednik g. dr. Jak. Pirnat je otvoril zborovanje in izrazil svoje veselje nad dejstvom, da se je jelo narodno gibanje zopet bolj oživljati in prisrčno pozdravil g. Bega, kakor vse navzoče. Nato je govoril g. pot. učitelj in nekako očrtal postanek in delovanje družbe ter nam podal tudi nekaj umestnih pojasnil. Nato so se vršile volitve. Izvoljeni so bili sledeči gospodje, oz. gđ.: predsednik dr. Jak. Pirnat, graščak v Št. Ilju pri Velenju, namestnik dr. M. Podlesnik, zdravnik v Velenju,

tajnik Jos. Armič, učitelj, blagajničarka Cirila Ježovnikova, znana neumorna delavka za družbo, odborniki: Anton Valenček, trgovec v Velenju, Leopold Viher, nadučitelj v Št. Janžu na Vin. g., Ferdo Pokeržnik, učitelj v Škalah in Vinko Stopar, učitelj v Št. Ilju. Po volitvi se je sklenilo, da se ustanovi v Šoštanju samostojna podružnica, da se delo razdeli in se zanese narodno-obrambna ideja tudi med širše mase. Izvoljen je že pripravljalni odbor, ki vzame vso stvar v roko. Upati je torej na živahnejše delovanje v tem oziru, nego je bilo v preteklem letu. Namerava se tudi ustanoviti ljudska knjižnica, čimprej mogoče.

Vinarski in sadjarski tečaj v Mariboru. Sadjarskega in vinarskega tečaja, ki se vrši od 3. do 15. marca na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru, se udeležujejo sledeči slovenski učitelji: Anton Sivka, nadučitelj v Št. Jurju ob J. ž., Feliks Exel, učitelj v Vojniku, Franc Kosič, učitelj v Št. Jurju ob Taboru, Ivan Jakše, učitelj na Vranskem, Adolf Rosina, učitelj v Ormožu, Drago Pinterič, učitelj pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, Ivan Fras, nadučitelj v Konjicah, Ivan Pišl, učitelj v Sevnici, Simon Vodenik, nadučitelj v Lembahu pri Mariboru, Franc Čepe, učitelj v Kamnici, Oskar Žolnir, nadučitelj na Ptujski gori, Vincenc Šerona, učitelj v Ptuj-okolici, Jožef Armič, učitelj v Velenju, Sebastjan Krotky, učitelj v Poljčanah, Alojz Bučar, učitelj na Zidanem mostu.

Iz Celja. Na drugem mestu priobčujemo statistiko o lanskem prometu na celjskem poštne uradu. Videti je iz nje, da se poslovanje pošte od leta do leta razširja. Ker se pa varčuje z uradništvom in uslužbenici sploh, nastajajo za stranke razne kalamitete, ki so vedno bolj občutljive. Omenjamo tu ponovno, da je število pismošv v mestu samem premajhno. Kako pridejo meščani, ki stanujejo bolj na periferiji, do tega, da dobe svoj pošto šele ob 11. dopoldne, včas pa tudi še kasneje? Ne štejemo tega pismošva v zlo, pač pa poudarjamo, naj se jih nastavi več in bode zadovoljno občinstvo ter pismošve.

Iz Maribora. Slovensko gledališče. V vzporeditvi zgodovinske igre »Ben Hur« v nedeljo 2. sušca si je zaslužilo naše gledališče častno priznanje. Vsa veličanska podjetnost in neustrašenost gledališkega vodstva se zrcali iz te predstave, ki je zahtevala gotovo poldrugi tisoč kron stroškov in obilo skrbi, obilo truda, obilo žrtv, kakršnih so zmogni le naši diletanti. Velika igra iz Kritisovih časov (po znamenitemu romanu L. Wallaceja) obsega razen predigre osem slik in vsaka zahteva lastno scenografijo. Domači slikar g. Horvat je naslikal celo vrsto povih dvoran, cirkus in krasen palmov gaj. Sijaj garderobe presega vse dosedanje predstave. A tudi občinstva se je trlo pred blagajnami, kakor še nikdar. Takih mas ljudstva v Mariboru nismo vajeni. Kdor pozna roman, je hotel videti tudi igro, razen tega so pa tokrat prvič vabili javni lepaki v mariborskem mestu k predstavi, kar se je zelo občutilo. Davno pred začetkom predstave je bilo vse razprodano in na stotine ljudi ni moglo v dvorano. Obžalovati je, da se niti onim ljudem ni moglo ustreči z vstopnicami, ki so se pripeljali iz oddaljenih krajev z večernimi vlaki v gledališče. — Predstava je trajala nad štiri ure, kar je povzročilo v prvi vrsti veliko število izprememb pozorišča. Občinstvo je bilo potrpežljivo in zadovoljno in je burno akklamiralo sliko za sliko. Igralo se je dobro, vobče jako dobro. Pri splošnem uspehu ne moremo očitati posameznih neznatnih nedostatkov. Režiser je bil g. Marjan. V igri, ki zahteva nad 40 oseb, je nastopila večina naših najbolj izurjenih diletantov, med katerimi imenujemo g. Pivkovo (Dina), g. Planinškovo (Amra), gđc. Savinovo (Tirza), gđc. Radoličev (Ester), gđc. Zinko (Iras), gđc. Mejovškovo (Zoe), g. Marjana (Mesala), g. Pajnharta (Ilderim), g. Savina (Simonides) in g. Juroviča (Maluh). Maske so bile primerne, zlasti izborni Maluhova in Simonidova. Ves uspeh igre je bil odvisen od naslovne vloge (Ben Hur), ki jo je izborni pogodil g. Steinberger. Prizor v cirkusu zahteva več življenja in hrupa.

Iz Ptuj. V nedeljo dne 9. marca t. l. priredi tuk. novo ustanovljena podružnica mariborskega dramskega društva priljubljeno burko »V civilu«. Kot druga točka so na dnevnem redu »Skiptične slike z Balkana«, katere preskrbi Zveza narodnih društev. Globoko znižane cene. Začetek točno ob pol 4. popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Pred predstavo se vrši občni zbor Ptujkega Sokola in sicer ob

2. popoldne v spodnjih prostorih Narodnega doma. Vabimo k obilni udeležbi.

Iz ljutomerskega okraja. Da ne bo praznega ugibanja in nepotrebnega sumničenja, konstatiramo resnici na ljubo vsled želje našega dopisnika, da nam notica pod gornjim naslovom v štev. 46. dne 25. m. m. ni došla iz učiteljskih krogov.

Koroško.

Zabodel v vrat se je, kakor smo že poročali, na Križni gori pri Celovcu deželni knjigovodja Pavel Schussmann. Vzrok menda družinske razmere.

36 let župan. V Zgornjem Dravogradu so izvolili za župana poselnika Josipa Milechnerja, ki županu je sedaj že nepretrgano 36 let. Bil je 13. izvoljen za župana, star je 63 let.

Prevarana gospodinja. 26letni pomočnik Iv. Hren v Beljaku je prošil gospodinjino, soprogo nekega šolskega sluga, da naj mu posodi 8 K, češ, da rabi denar v svrhu dosege nekega ugodnega službenega mesta. V zastavo ji je dal škatlo iz kartona, v kateri je rekel, da ima spravljeno obleko: Mož je odšel s kroncami, prevarjeni gospodinjini pa je ostala škatla, v kateri je bilo nekaj umazanih cunj.

Primorsko.

Iz živinozdravniške službe. Okrajna živinozdravnika Ivan Salvador in Tržiču in Rudolf Satl v Koprju sta pomaknjena ad personam v IX. činovni razred državnih uradnikov.

K jubileju hiše Romanovov. Včeraj se je vršila v pravoslavni cerkvi v Trstu slovesna liturgija z zahvalnico povodom jubileja 300letnice ruske vladarske hiše Romanovov.

Konec Albankega kongresa v Trstu. Končala se je ta interesantna komedija v Trstu in Albanci so se poslovili iz mesta, iz katerega so odnesli Albanijo, veliko svobodno Albanijo v žepu. Konec te komedije so zabeležili s posebnim dnejem, kjer so pri šampanjcu pod zastavo albansko in avstrijsko še enkrat utrdili prijateljske vezi in blagoslovili temeljste Albanije plemenitega rodu Albankega. Pozdravili so še enkrat našega cesarja in tudi prestolonaslednika, laškega kralja in celo nemško bratsko cesarstvo. Dvignili so na zadnje obe zastavi, ki sta zaplatali v dvorani in zaključili so med petjem avstrijske himne, toda še one starejše, zborovanje z geslom: »Na boj za Albanijo!«

Stavka v Stabilimento Tecnico v Trstu. V Stabilimento Tecnico v Trstu so pričeli delavci zaradi grdega postopanja nekega inženirja, ki je že lansko leto povzročil stavko stavkati. Delo je zapustilo čez 1000 delavcev. Delavci se obnašajo zelo mirno, poslali so namestniku deputacijo in mu izjavili, da stavkajo le v znak protesta, kako grdo se ž njimi ravna. Namestnik jim je obljubil posredovanje. Delavci so imeli že več shodov, na katerih so formulirali svoje zahteve. Stabilimento Tecnico ima danes izredno zborovanje, na katerem se bode določilo, v koliko se bode ugodilo delavskim zahtevam.

Maskiran ropar. Nesramno predrzen roparski napad se je izvršil včeraj v bližini Opčine. Neka družina, ki se je nastanila začasno v nekem tržaškem hotelu je napravila peš - izlet proti Opčini. Na poti blizu Opčine je skočil nenadoma iz obcestnega grmovja neznan možki z masko na obrazu in z revolverjem in nožem v roki. Prisilil je popotnike, da so mu izročili ves denar in vso zlatino in srebrnino, kar so jo imeli pri sebi. Nato je ropar s precejšnjim plenom ostavil na cesti preplašeno družino in je izginil zopet v grmovju.

Tržaška porota. Goljuf iz Kaire. Včeraj se je vršila zanimiva obravnava proti Jakobu Mondolfo iz Kaire, ki je avstrijski varovanec, žid, oženjen, tajnik delniške družbe »Wadi Kom Ombo«, kjer je imel letne plače 360 egipčanskih funtov, to je približno 8856 K. Njegovo mesto je bilo zaupno. Obtoženec je poveril 2792 egipčanskih funtov, to je nekaj čez 68.000 K. Mondolfo je nato v spremstvu svojega sina pobegnil v Italijo, kjer so ga aretirali in kot avstrijskega varovanca izročili avstrijskemu oblastim. Vozil se je na parniku krivdo taji in pravi, da je denar njegova last, ker mu je družba dolgovala velike nagrade, v Italijo pa se je peljal zato, ker je hotel oddati svoje ga sina v neki zavod v Milano. Seveda to vse skupaj ni res. Sodišče je stavilo porotnikom dve vprašanji glede goljufije. Porotniki so drugo

vprašanje potrdili z 8 glasovi, prvo pa so zanikali, nakar je sodišče prisodilo Mondolfo 4 leta ječe. V kazen se mu všteje preiskovalni zapor. Družba je dobila ves denar nazaj.

Velik vlom v Trstu, 247.000 K škoda. Predvčerajšnjem so vdrli do sedaj še neznani roparji v pisarno komanditne družbe R. Dussich in drugi v Trstu na Aquedotto. Razbili so železno blagajno in odnesli zlatnine in srebrnine za 246.000 K. Poleg tega pa še 1000 K denarja. V pisarni so našli vse razmetano, poleg razbite blagajne pa 4 tatinske ključke in en železen drog. Trije čuvaji, ki so bili v prvem nadstropju, pravijo, da niso ničesar čuli. Ta vlom vzbuja v mestu veliko zanimanja, ker je eden največjih vlomov, ki so se izvršili v Trstu.

Umor in samomor v Starem mestu v Trstu. 34letni šofer de Dona, vdovec, je ustreliš včeraj v Starem mestu svojo bivšo ljubico Josipino Ricci. Bila je dekle precej premožna in je imela de Dona rada. Ko pa je videla, da jo preveč izrablja in da hoče živeti samo na njene stroške, se je hotela izseliti iz mesta. De Dona je prišel k nji, ravno ko je polnila potni kovček. Po kratkem prekanju je potegnil samokres in jo dvakrat ustrelil. Obe krogli sta zadeli in Ricci je obležala mrtva. Na to je ustrelil samega sebe v glavo. Našli so oba v krvi, ona je bila mrtva, morilec pa nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je kmalo umrl. Poleg kovčka so našli v usodni sobi tudi hranilno knjižico vredno 3500 kron.

Nadomestne deželnozborske volitve v Foreču. Pri včerajšnji nadomestni volitvi za tri izpraznjene mandate iz kurije veleposilstva so bili izvoljeni laški liberalci in sicer odvetnik dr. Amoroso iz Poreča s 44 glasovi, dr. Ivan Bossi iz Pulja s 43 glasovi in dr. A. Coracca z 42 glasovi.

Dubrovnik. Trgovsko ministvo je potrdilo zopetno volitev Stjepa Gjivića za predsednika in Jovo Radivovića za podpredsednika trgovske in obrtne zbornice.

Stavka v ladjedelnici na Reki. V ladjedelnici »Danubius« na Reki so pričeli stavkati slikarji in pleskarji. Stavka je v zvezi z generalno stavko v Budimpešti.

V mornariško akademijo na Reki sprejemajo začetkom šolskega leta 16. novembra 1913 55 učencev in sicer 30 brezplačno, ostale pa proti dogovorjenemu plačilu.

Za slovensko umetnost.

(Dobitki umetniške loterije.)

Naša umetnost je bila že od nekdaj ponižna, tlačena in zaničevana. Pepelka, ki je uživala in uživa še danes najmanj priznanja, razumevanja in vpoštevanja pri našem slovenskem občinstvu.

Ko so pred leti razstavili naši slikarji in kiparji svoje umotvore na Dunaju pri Miethkeju, tedaj nam je dunajska nemška kritika jasno povedala, da je delala naša publika in tudi naša žurnalistika našim umetnikom veliko, neopustljivo krivico. Nemška kritika je hvalila tiste umetnike, ki jih je slovenska javnost in kritika opetovano zasmehovala ali vsaj omalovaževala. »Reichswehr« je n. pr. pisala, da je v mladi slovenski umetnosti toliko sile in izrazitosti, da bi jo bilo skoraj imenovati narodno. Lastnik galerije, Miethke, ki je vsekakor dober poznavalec umetnosti, pa se je izrazil, da od Upke še ni imel razstave v svojem salonu, ki bi se mogla kosati s tedanjjo, slovensko.

Še večje priznanje so želi slovenski umetniki na razstavah v Belemgradu in Sofiji. Ko so se leta 1907 predstavili naši umetniki s svojimi deli v Sofiji bolgarskemu občinstvu, je pisal v znani reviji »Srbskem književnem glasniku« prof. B. Popović: »Slovenski oddelek dela povsem oseben, izreden vtisk. Tu je največ neodoljive ljubezni do prirode, največ fantastičnega oduševljenja za umetnost... Kadar gledate njihove slike, občutite vonj zemlje in cvetja, svežino planinskega čistega zraka in trepetajočo, govorečo bojo in svetlobo. Slovenski umetniki so najskrenejši, najnaprednejši in najsmelejši. Nihče na tej razstavi ne govori tako zmagovalno od barvo in s toni, kakor ti vrli umetniki. Nihče ne ljubi tu toli svetlobe, kakor oni. Slovenskim slikarjem se je najbolj posrečilo, najti v prirodi ono, kar je specifično slikarsko. Kar oni delajo, se ne da niti pripovedovati, niti opevati, niti svirati, niti izvajati, niti nazidati: to se more samo naslikati. V tehniki so dospeli slovenski slikarji že precej daleč. Prirodo gledajo vedno skozi nekak čaroben pajčolan barv in tonov, kar daje njihovim slikam nepopisne dražesti in globičino.«

Tako torej cenijo in upoštevajo naše umetnike tujina. A mi? Povsod so bili priznani, samo domovina nima srca zanje, domovina jim ne privoščiti toliko, da bi mogli dostojno živeti. Mnogo slovenske slikarje in kiparje je poglajala brezbržna domovina v tuje dežele, kjer se preživljajo, kakor pač morejo in znajo. Saj bi si doma s svojo umetnostjo skoraj ne mogli prislužiti suhega kruha.

To dejstvo je za našo kulturo in za Slovence sploh jako žalostno in nečastno.

Da bi se vsaj nekoliko izboljšale razmere na polju slovenske umetnosti, so sklenile ljubljanske Slovenke, — na čelu jim »Splošno slovensko žensko društvo« — da prirede dobrodelno loterijo v prid slovenskim umetnikom. Domači umetniki pa so sami radevolje poklonili brezplačno 200 jako lepih, večjih in manjših olinatih in akvarelnih slik, raznih slik in kipov. Ti podarjeni izvirni umotvori tvorijo 2000 dobikov, ki so razdeljeni na 20.000 srečk po 1 K. — V umeniškem paviljonu gosp. R. Jakopiča so skoraj že 14 dni ti dobiki brezplačno na ogled. Zastopani so malodane vsi naši slikarji in kiparji: Zajec, Dolinar, Štefci, Jakopič, Jama, Jamova, Stern, Kobilčeva, Saša in Henrika Šantel, Vavpotič, Magolič st., Magolič ml., Franke, Koželj, Rojčeva, Stern, Kleinova, Klemenčič, Žmitek, Pintarjeva, Zupančeva, Tratnik, Gerbič, Rašica, Gasperin, Ropret, Podrekar, Kregar, Jakel, Kambič, Škof, Kopač, Anžik in Zorman. Tu so figurale in krajinske slike in risbe, tihožitja, študije in skice, kipi celih figur in poprsja, simbolske sohe i. dr.

Prvi glavni dobiček obsega kar dva umotvora: jako lepo, veliko olinato sliko R. Jakopiča »V gozdu« (cenjena 1500 K) in pa velik Dolinarjev kip »Hrepenenje«. Drugi glavni dobiček je velika olinata slika M. Jame »Ob potoku«, vredna 1000 K; tretji dobiček je Sternova olinata velika slika »Morska obala« (800 K). Nadaljnji deset glavnih dobikov, cenjenih po 300—600 kron, tvorijo: velika kiparska skupina »Požar« Ivana Zajca; M. Jame slika »Dürstein«; Jakopičeva »Pri klavirju«; Strnenova »Na polju ob kozolcih«; Kobilčeva slika »Tiho žitje«; Magoličeva »Ob Gradaščici«; Šantlov »Starec ob oknu«; Franketova slika »S Krasa«; Vavpotičeva krajina »Po dežju« in Gasperinova »Marina«. Glavnih dobikov je 13. Nadaljnji sedem dobikov (200—100 K) so prispevali slikarji Franke, Koželj, Jama, Strnen, Vavpotič in kipar Dolinar.

Naštevati ne bomo vseh slik in kipov, ki so jih prispevali naši umetniki za to prvo dobrodelno umetniško loterijo. Konstatiramo naj samo, da so ti umotvori zares umetniški ter zaslužujejo vsekakor mnogo več zanimanja, kot jim ga posveča slovenska javnost. Pač žalostno bi bilo, ko bi se ne našlo toliko zavednih Slovencev in Slovenk, da bi pokupili 20 tisoč srečk po 1 K! — »Splošno slovensko žensko društvo« je razposlalo srečke na naslove znanih in uglednih rodoljubov in rodoljubov ter jih naprosilo, naj se spomnijo naših najpogabljenjših, dasi najodličnejših kulturonoscev. Menda se vendar ne bodo našli tudi taki med temi rodoljubi, ki bi mogli društvu to prošnjo odkloniti?! Na vse je že mislil naš narod, samo slovenskih umetnikov se doslej še ni nihče spomnil, dasi bi morali biti naša čast in naš ponos. Ali bo pokazal naš narod vsaj sedaj dovolj dobre volje in požrtvovalnosti, da podpre svoje umetnike?

Slovinci in Slovenke širimo slovenske domovine, storite svojo dolžnost, da ostanete slovenska umetnost naša domača, skrbite pravočasno za to, da nam ne reže požena kruti boj za obstanek naših najboljših, najuglednejših umetnikov za vedno v — tujino!

M. G-jeva.

Dnevne vesti.

+ Volitev v gorenjskih mestih bode gospodo pri »Slovenca« še v blaznico spravila. Vse se jim suče pred očmi, pojmi se jim mešajo, in sami že več ne vedo, kaj delajo! Meščanstvo je govorilo! Na to pesem smo bili pripravljeni, a da jo bodo pri »Slovenca« tako neumno rabili, tega pa vendar nismo pričakovali. Pri predzadnji volivi je dobil dr. Vilfan 202 glasova, svetnik Džetela pa okrog 162 glasov. Naš kandidat Marincšek je dobil sedaj 200 glasov, tako da smo v lepih gorenjskih mestih nazadovali za cela dva glasova. Klerikalci pa so dobili okrog 200 glasov več, pa od samih volilcev, ki ne stanujejo v mestih, nego v sosednjih kmečkih občinah. Vsi ti volilci so predzadnji volili s kmečkimi občinami, sedaj pa so volili v mestni kuriji. In to naj je tisto meščanstvo, ki je po mnenju »Slovenca« sedaj odprlo oči, ter vsled tega pristopilo v najbolj lumparsko politično stranko cele

Evrope! »Slovenec« mora svoje čitatelje imeti za pomnožene osle, da se jim upa o takih »meščanih« pisati! Priznavamo pa, da na tak način lahko prigoljufajo naši klerikalci še nekaj drugih mestnih mandatov. Zadenjič je znani potomec sv. Pavla, dr. Marolt na Vrhnikih kričal: Sedaj smo dobili! Samo na Vrhnikih bomo 500 novih »meščanov« iz Bevk, Blatne, Brezovice itid. ustvarili, ter jih pustili z notranjskimi mesti voliti! Vse to je mogoče pod baronom Schwarzm — vzlic temu pa ostanete stvar. vendarle gola politična sleparija, kakor je mogoča zgolj le v naši korumpirani kronovini. Torej samo na Vrhnikih 500 novih mestnih volilcev! Več kakor jih je do sedaj imela cela notranjska mestna skupina! Potem pa bodo še govorili o mestni kuriji! Te politične propalice, ki se ne sramujejo pogoltniti dane slovesne obljube! Na Dunaju pa se čudijo, če na jugu ni priljubljena avstrijska birokracija, ki se takorekoč trudi, da bi pri vsaki priliki napravila, ali kaj prav zabitega, ali pa kaj prav krivičnega! Da bi kdaj pravično nad strankami stala, tega pa za božjo voljo ne! — Kam niški meščan.

+ Veliko farbarijo so spustili klerikalci v svet, češ, da se poslanci S. L. S. v finančnem odseku v dunajskem parlamentu potegujejo za zvišanje plač — učiteljem, oziroma da se bodo iz dohodkov »malega« finančnega načrta, kolikor teh dohodkov odpade na dežele, zvišale učiteljske plače. Res je marveč, da poslanci S. L. S. v finančnem odseku niti z besedico niso obljubili, da bodo dotične dohodke porabili za zvišanje učiteljskih plač, dočim so drugi poslanci v tem oziru podali precizne izjave in celo predloge, da naj bodo dežele zavezane, da zvišane dohodke iz prispevkov državnih davkov porabijo v ta namen. Znano je, da se v tem smislu glasi tudi resolucija z lanskega manifestacijskega shoda slovenskega učiteljstva v Ljubljani, ker se je že takrat izražala bojazen, da naši klerikalci dotičnih dohodkov ne bodo porabili v prid učiteljstvu, ako jih v to ne veže zakon. Izgovor se bo že našel, zlasti ker toliko, za kolikor bo Kranjska več dobila iz davka na žganje in iz osebnih dohodnine, bo komaj pokrila vsakoletni stalni deficit. Ako pa bodo končno res našli toliko srca ter hoteli pravično regulirati plače učiteljstvu, bodo — zvišali deželne doklade. Zakaj tudi v tem leži sistem: ljudstvo naj čuti, kaj ga stane učiteljstvo, za zvišanje plače naj učiteljstvo prevzame tudi ves odli povišanja doklad, v šolstvu naj gleda ljudstvo — božjo kazen. — Učiteljstvo pa naj zgrabi »Slovenca«, organ S. L. S., ki obljublja zvišanje plač iz dohodkov iz državnih davkov — za besedo.

— Izpit iz slovenske stenografije je pred izpraševalno komisijo v Zagrebu pred kratkim položil gosp. vadniški učitelj c. kr. ženskega učiteljskega Ivana Vovka. Tak izpit je dosegel položilo v Zagrebu že lepo število Slovencev.

— Tesarski izpit je pri tukajšnji c. kr. deželni vladi napravil gosp. Josip Kregar iz Štepanje vasi.

— Razstava dobikov umetniške loterije ostane odprta samo še jutri, v soboto in nedeljo, vsakokrat od 10. dopoldne do 4. popoldne. — Vstop je prost in je vsakdo dobrodošel!

— Zgradba kanalov zbiralnikov. Na Poljanskem in Šentpeterskem nasipu je delo zadnje dni znatno napredovalo. V šolskem drevoredu poleg jubilejskega mostu stoji zdaj stroj za proizvajanje betona (zmesi), ki ga v malih vozčkih po ozkem železniškem tiru dovažajo h kanalu ob Levčevi na eni, ter k onemu ob Romovih hišah, na drugi strani. Do tu je namreč na obeh nasipih zgradba teh kanalov napredovala. Betonske cevi v primerno velikih dimenzijah se lahko ogledajo zlasti pri Romovih hišah.

— Poglobljenje in razstreljevanje glavne Ljubljaničine struge je tudi v polnem teku. Razstreljevanje se vrši zdaj med prisilno delavnico in Selom. Med Frančiškanskim in Hradečkim mostom so v tiru dela za zgradbo nabrežnih zidov. Pri šentpeterskem mostu zabijajo pilote, — preludji k odstranitvi starega lesenega mostu, ki bo to pomlad padel in izginil kot — kurivo za peč! Občinstvo si čez dan z zanimanjem ogleduje to vrvenje in sledi preporodu Ljubljane tudi s te strani.

Novomeški visokošolci se najvjudneje zahvaljujejo prirediteljem koncerta, slavnemu občinstvu za polnoštevilno udeležbo in vsem, ki so pripomogli na ta ali oni način k sijajnemu uspehu prireditve, katere čisti dobiček 442 K 22 vin. se je razdelil med 8 visokošolcev.

Iz Št. Jerneja na Dolenjskem. V postnem času je pri nas tiho in celo gostilničarjem je prepovedano navijati avtomate. Samo za krščanske Čuke velja izjema. Ti so pretečeno nedeljo napravili izlet proti se-

veru v gostilno Selaka na Dobravi pri Škocjanu. Tam so igrali na instrumente razne poskočnice. Pa tudi med potjo domov jim ni bilo predolgočano. Ker so bili ljudje zaradi tega početja v času, ko se vse pripravlja za spoved in za svečanosti velikonočnih praznikov, zelo ogorčeni, vprašamo vestnega župana šentjernejskega Repsela, kako da tega nič ne vidi, ko vtakne sicer pri vsaki priliki svoj nos v kako gostilno in ovadi kakega gostilničarja. In kaj poreče k temu c. kr. okrajno glavarstvo v Krškem? Orlom pa pripravljamo malo več pozornosti, sicer bomo malo popisali, kaj se godi v dvorani.

Sokolska hranilnica. Kakor javlja »Srbobran«, se je v Zagrebu sestavil odbor, ki si je nadel nalogo, ustanoviti srbsko sokolsko hranilnico. Hranilnica, katere glavni namen je, podpirati srbska sokolska društva, bo pričela svoje delovanje z osnovnim kapitalom v znesku 300 tisoč kron.

Kinematograf »Ideal«. Danes priljubljeni »Specialni večer« s krasno kolorirano dramo »Beneška ribarica«, dalje naravnim posnetkom »Izkoriščanje gozdov v Avstraliji«, komičnimi privlačnostmi »Grlica«, »Usodni zlat«, ter »Priporočilo«, športno sliko: »Dschui - Dschuitsu in znanstvenim filmom: »Rogač«. Jutri v soboto nov zanimiv spored z veliko senzacijsko dramo: »Trije prijatelji.«

V mestni klavnici v Ljubljani so zaklali od 16. februarja pa do 23. februarja 68 volov, 3 bike, 10 krav, 211 prašičev, 120 telet, 44 kostrunov in 39 kozličev. Vpeljali so 494 kg mesa in 2 zaklanih goved, 37 zaklanih telet, 1 kostruna in 24 kozličev.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljala v Ameriko 7 Slovencev in 37 Hrvatov, iz Amerike je pa prišlo 15 Slovencev; 14 Hrvatov je šlo v Inomost, 200 Lahov na Dunaj, 17 Kočevarjev se je pa vrnilo iz Dunaja.

Izgubila je trafikantka Ivana Zupančičeva v robcu zavezan 20kronski bankovec. — Posestnica Helena Habjanova je izgubila denarnico, v kateri je imela 21 K denarja. — Gosp. Julij Deu je izgubil denarnico, v kateri je imel okoli 25 K denarja in več raznih znank.

Društvena naznanila.

IV. redni občni zbor slov. akad. društva »Adrije« je v soboto, 8. t. m. ob pol 9. zvečer z običajnim dnevnim redom.

VI. redni občni zbor društva slov. trgovskih sodrnikov za Kranjsko s sedežem v Ljubljani se vrši dne 15. t. m. ob 9. uri zvečer v salonu restavracije (Perles) Matjan, Prešernova ulica.

Skloptičen večer idrijske podružnice »Slov. plan. društva« se je vršil 1. marca v realni telovadnici. Znana turista brata Josip in Pavel Kunaver sta nam razkazala in razložila najlepše partije iz Kamniških planin, Karavank in Julijskih alp. Kakih 300 gledalcev je občudovalo umetniško dovršene slike (vse delo Jos. Kunaverja) in z zanimanjem sledilo razlagi večšega turista. V duhu smo se dvigali na vrhove naših najbolj znanih gor, ogledali pa smo si tudi nižje ležeče prirodne krasote in zanimivosti, ki jih v posebno veliki meri nudijo turistu, skijašu in amater - fotografu Kamniške planine. Najbolj so ugajale slike s skijaških tur na Veliko Planino. Prepričani smo, da je vzbudil ta večer v marsikakem gledalcu navdušenje d. planinstva, za kar bodi prirediteljeva tudi na tem mestu izrečena prisrčna zahvala.

Slovensko društvo na Reki priredi v soboto 8. t. m. zvečer zabavo z igro, petjem in prosto zabavo v lastnih prostorih via Municipio, hiša Ploech. Vstopnine ni, dobrovoljni doneski v prid prepotrebne društvene blagajne se hvaležno sprejemajo. Člani in prijatelji društva dobro došli!

Popravek. V poročilu občnega zbora Zveze jugoslovanskih železničarjev se je vrnila neljuba pomena. Blagajnik izkazuje namreč 260 kron denarja, ne pa 160 K.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Jutri, v soboto, se vpizori za par petič v sezoni Puccinijeva »Madame Butterfly« z gospodično Richterjevo. V nedeljo ob treh popoldne izven abonementa, za lože par zabavna burka »Robert in Bertram«, zvečer radi koncerta »Glasbene Matic« izjemoma ob polu osmih burka »Nebesa i zemlja« za nepar. Drama vpizori konca sezone še burko »Ubogara«, Cankarjevega »Kralja na B. novi« z gospodom Borštnikom iz greba v vlogi Kantorja, in Thom

ljudsko igro »Magdalena«, opero »Tosko« z gospodično primadono Miro Koroščevo, »Mignon«, opereta »Jesenski manevar«.

Slovensko gledališče. Sem Benellija tragičen poem »Ljubezen treh kraljev« je bil včeraj na tem mestu dovolj široko opisan. Poslovenil ga je g. Alojzij Gradnik, in kolikor se je dalo verze z odra točno zasledovati, gladko in nežno. Režija je bila v dobrih rokah, scenerija pa zlasti v zadnjem dejanju prav izvrstna. K uspehu poema pomaga mnogo čar jezika, ki je v originalu najbrž mojstrsko topel, zvoneč in zanosen. Nemara leži to že v značaju italijanske umetnosti; artist d' Anunzio je osvojil Italijo z dikcijo in zunanjim bleskom, ne pa z notranjim bogastvom in s poglavitno idejo. — Gospod Danilo je nastopil burno aklamiran. Njegovi 35letnici na čast se je nabrala do malega polna hiša ljudi. Po prvem dejanju so ga obdarovali igralci, dramatično društvo in drugi. Prejel je dvoje velikih vencev s trakovi in več različnih darov. Tudi po drugem in tretjem dejanju je moral vedno znova na oder, da se pokaže in zahvali publiki za bučen aplavz. Igral je starega slepca Arhibalda. Vloge celega poema so take, da preti zlasti našim igralcem, ki po večini ljubijo patos, na vseh koncih in krajih s tem, da zaljejo v afekt. Gospod jubilat se je držal dobro in dosegel zlasti koncem drugega dejanja, kjer zadavi Fiore, lep in resničen uspeh. Interesanten je ta konec zlasti v tem, ker se bori v njeni barbarizem s krščanstvom. Barbar ima ponos in osvelo, kristijan odpušča. V očetu (Arhibald) se utripa divja samozavest dedov, sin je vzgojen v krščanskem vzduhu. Fiore, svoji nevesti, ki ljubi drugega, bi odpustil. Oče ve to in jo zadavi sam. Sina (Manfreda) je igral gospod Bukšek. Avita, ljubljena Fiore, g. Fiser, Fiore gospa Kreisova. Vse to so težke vloge, ki zahtevajo mnogo studija, predno jih je mogoče dati le majhno karakteristiko. Nekoliko daljšo vlogo je imel gospod Štrukelj, drugi krajše. P.

Umetnost.

Glede koncerta »Glasbene Matice« zlasti dne 9. t. m. opozarjamo posebno zunanje občinstvo na jako edki dogodek, ko se more pri naših generacijah dostojno proizvajati tako veliko, veliko in vseskozi umetniško delo, kakor je Dvořákov »Mrtvaški čin«. Pri svoji visoki umetnosti so rasote dela dostopne tudi neuku v osameznih delih tako, kakor tudi v celotnem slogu in harmoniji vseh del. Kdor je vnet za glasbo, kdor kocka more, naj torej ne zamudi te edke prilike, da vidi in spozna umetniško delo največje glasbene vrednosti in naj si ob njem bodri um in laži srce. Širi duševno obzorje in vabi vpogled v duševno življenje napredov iz viškega vida ter pozabi na kratak čas vse težke brige vsakdanjega življenja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vojna na Balkanu.

Kapitulacija Janine.

Atene, 7. marca. V včerajšnji seji poslanske zbornice je prečital ministrski predsednik Venizelos brzojavna poročila o kapitulaciji Janine. Poročila je zbornica sprejela z velikanskim navdušenjem. Med poročili se nahaja vsebina kapitulacijskega protokola, sestavljena s poveljniki Esadom pašo. Glasom tega »poveljnika« je ujetih 33.000 Turkov s svojim poveljnikom Esadom pašo, vsem štabom in častniki vred. Vse trdnjave okrog Janine z vsem materialom, z municijo in topovi vred se nahajajo v grških rokah. Opozicija v parlamentu je slavila zasluge prestolonaslednikov in izkleda zahvalo grabi armadi. V katedrali je bila zahvalna služba božja. V mestu vladala velikanska veselje. Ulice so okrasene invzstavah. Zlasti so Grki ponosni na to, da so prvi osvojili eno izmed treh obleganih turških trdnjav. Ujeta turška vojska bo razorožena in poslana v večjih oddelkih v ujetništvo na grške otoke. Tik pred predajo trdnjave je Esad paša še dal obesiti bivšega grškega poslanca Surla v turškem parlamentu in pet grških odličnikov, ker so baje ščuvali prebivalstvo, da bi se udalo grški vojski.

Aene, 7. marca. O predaji Janine se poročajo še te-le podrobnosti: Predvčeršnjim popoldne je Esad paša sporočil, da se hoče udati. Poslal je v glavno taborišče v Eminagi posebno deputacijo, v kateri je bil tudi janjski škof, ki je prestolonasledniku izjavila, da je položaj v Janini za turško armado tak, da nima druge rešitve, nego predaja. Pre-

stolonaslednik je ponudeno kapitulacijo sprejel. Turkov je ujetih približno 35.000. Ko so Grki prikorakali v Janino, je krščansko prebivalstvo s solzami v očeh klicalo: Krist je vstal!

Atene, 7. marca. Grška armada je najprej zavzela trdnjavo Bizani, ki je bila ena najmočnejših utrdb pri Janini. Artilerijski boj je trajal več dni. Grki so izstrelili na utrdbi 30 tisoč granat in šrapnelov. Dasi so se Turki junaka branili, vendar se je Grkom posrečilo na levem krilu osvojiti vrh Mandijasa, od koder so lahko uspešno bombardirali glavne utrdbi. Bombardiranje je trajalo vso noč. Proti jutru je izvršila naskok tudi pehota. Turki so bili popolnoma presenečeni in so se jeli umikati. Ističasno so umolknil tudi topovi v utrdbah Bizaniji. Ob enajstih dopoldne so bile vse utrdbi pri Bizaniji v grških rokah. Popoldne je grška vojska osvojila for S. Nicola. Tu je bilo ujetih več sto Turkov. Ob treh popoldne se je jela celokupna turška armada umikati na vsej črti. Posamezni častniki so sicer skušali bežati, vendar so jih ustavili, a se jim ni posrečilo. Borba je trajala do pozno v noč. Drugi dan pa je Esad paša sporočil, da se namerava udati.

Atene, 7. marca. Utrdbe pri Janini so bile zgrajene po načrtih in pod nadzorstvom von der Goltz paše in njegovih častnikov in armirane z najmodernejšimi topovi. Utrdbe se razprostirajo v okrožju 12 km okrog Janine.

Atene, 7. marca. Grške izgube pri naskoku na Janino so silno velike. V zadnjem tednu je samo ena divizija izgubila več nego 1200 mož. Računa se, da je na grški strani v zadnjem času padlo najmanj šest do osem tisoč mož. Samo polk krečanskih prostovoljcev je pri enem nočnem naskoku izgubil dvesto mož.

Situacija.

Petrograd, 7. marca. V intervjuu z bolgarskim poslanikom v Parizu je izjavil poslanik Stančev, da so vesti glede bolgarsko - romunskega sporazuma pretirane, tudi vesti o turško - bolgarskem miru niso pravilne. Eden glavnih bolgarskih pogojev je, da dobi Bolgarska kos turške obali ob Marmarskem morju. Sili strije Bolgarska ne more izročiti. Če bi bila k temu prisiljena, bi to ne bila definitivna rešitev. Bolgarska z največjim interesom zasleduje srbske zahteve in želi, da bi dosegla kar želi v Albaniji.

Mirovno vprašanje.

Pariz, 7. marca. V diplomatičnih krogih se zadržuje, da pri sklepanju miru med Balkansko zvezo in Turčijo ne stoji več v ospredju teritorialne težkoče, marveč vprašanje vojne odškodnine. Balkanske države zahtevajo vojno odškodnino ter utemeljujejo to zahtevo z velikimi denarnimi žrtvami za vojno. Turčija odklanja sploh govoriti o vojni odškodnini. Velešile, zlasti pa Francoska, kjer imajo milijarde turških vrednosti, se boje zvišanja turškega državnega dolga pri zmanjšanju teritorija. Zato podpira večina velesil turški odpor proti vojni odškodnini.

Belgrad, 7. marca. V oficijoznih krogih se zadržuje, da zahteva Črna gora, da naj zahteva Balkanska zveza kot pogoj za mir, da Turki takoj zapuste Skader. Črna gora pa je pripravljena, bojevati se z Albanci za posest Skadra.

Berolin, 7. marca. David beg se je izrazil, da je mir med Turčijo in Balkansko zvezo, kar se tiče teritorialnih vprašanj, zasiguran, nepremostljivo pa je vprašanje vojne odškodnine.

Carigrad, 7. marca. Haki paša brzojavlja iz Londona, da je mir zasiguran ter zahteva polno moč, da stopi v pogajanja z angleško vlado zaradi vodnih naprav v Mezopotamiji.

Carigrad, 7. marca. Turški politični krogi govore, da je vsebina posredovalnega predloga velesil, da bodi prihodnja meja med Bolgarsko in Turčijo Inia - Enos. Lile Burgas in otoki pred Dardanelami naj ostanejo Turčiji. Velešile odobravajo odklanjanje turško stališče glede vojne odškodnine. Balkanske države naj prevzamejo pol milijarde turškega državnega dolga.

Posredovanje velesil.

Belgrad, 7. marca. Politični krogi zadržujejo, da bodo zavezniki danes odgovorili na posredovanje velesil. V principu bodo velesile sprejele posredovanje, toda le pod gotovimi pogoji, na katerih bodo zavezniki vztrajali.

Konferenca veleposlanikov.

London, 7. marca. Veleposlaniki so se sestali včeraj pod predsedstvom državnega tajnika sira Edvarda Greya k posvetovanju.

Albanija.

Dunaj, 7. marca. Iz Pariza poročajo, da se govori v diplomatičnih krogih, da je avstrijsko - ruski sporazum glede Diakovice in ostalih al-

banskih vprašanj dosežen. Glede demobilizacije obstajajo difference naprej, ker hoče Rusija, da naj Avstrija najprej demobilizira. Cela vest je malo verjetna.

Bolgarsko - romunski spor.

Bukarešta, 7. marca. Včeraj popoldne se je vršil pod predsedstvom ministrskega predsednika Majorescuja in ob navzočnosti vseh članov kabineta ministrski svet. Ministrski predsednik je naznanil, da so velesile sprejele stališče romunske vlade glede posredovanja. Tudi so velesile obljubile romunski vladi, da bo posredovanje kolikor mogoče hitro, mogoče že v 15. dnevih končano. To naznanilo so sprejeli ministri z odobravanjem. V tujajšnjih političnih krogih upajo, da bo odločitev za Romunsko ugodna.

V Carigradu.

Carigrad, 7. marca. V mestu krožijo vesti, da bo kabinet podal demisijsko. Nezadovoljnost v vojaških krogih narašča. Izpred Čataldže je prišlo v Carigrad 30 liberalnih častnikov, ki se udeležujejo organizacije zarote. Častniki se skrivajo v palači princa Vahid Edina. Palačo strazi policija, vendar si ne upa izvršiti hišne preiskave. V Štambulu so našli nabite revolucionarne proklamacije. Vlada se boji zlasti tajne sekte Melami. Za današnji selamluk pričakujejo velike demonstracije.

Solunski židje proti Grški.

Carigrad, 7. marca. Solunski židje so sklenili poslati v glavna mesta evropskih velikih držav svojo deputacijo, ki bo imela nalogo protestirati proti prikloplitvi Soluna Grški.

Ob armenski meji.

Carigrad, 7. marca. Turški listi zatrjujejo, da je zbrala Rusija ob armenski meji večje število vojšta in da so se vršili tudi že spopadi med obmejnimi stražami.

Državni zbor.

Dunaj, 7. marca. Državni zbor je končal prvo branje predloge o krošnjarstvu, ki je bila izročena obrtnemu odseku. Kot generalni kontrgovornik je govoril poslanec Biankini, ki se je bavil pred vsem z zunanje političnem položajem, ter nujno zahteval, da se izvrši demobilizacija, in da se država vrne k rednemu gospodarskemu življenju. Poudarjal je kako veliko škodo trpe zlasti južne slovenske dežele, zlasti pa Dalmacija vsled vpoklicanja rezervistov. Vojaštvo je nastanjeno v nedostatih garnizijah in trpi pomanjkanje in bedo. Zahteva, da naj bi se demobilizacija ne izvršila samo v Galiciji, marveč tudi v južnih deželah. Opozarja na vesti pariškega Matina, ki je poročal, da namerava avstrijska vlada vzdržati vojne priprave in odredbe v Bosni in Dalmaciji za to, ker je opaziti med Jugoslavlani nezadovoljnost in vznemirjenje. Biankini konstatira, da tako vznemirjenje res eksistira, toda država bi morala popolnoma drugače postopati, kakor s sabljjo v roki. Pravičnost in konstitucionalna svoboda so najboljša sredstva pomiriti narod. Biankini ostro napada aranžiranje albanskega kongresa, ki je imel samo namen obrekovati in blatiti jugoslovanske narode. Biankini ironizira navdušenost avstrijske vlade za albansko avtonomijo, med tem ko Hrvaški, eni svojih najstarejših dežel odvzema zadnje sledove avtonomije. Obzaluje, da jugoslovanske dežele niso bile prej pod turško vlado, ker bi dobile sedaj svojono svobodo in vso ono avtonomijo, ki jo hoče sedaj Avstrija dati Arnavtom. Bavi se potem s krošnjarskim zakonom in zahteva, da se izrecno poudarja tudi hrvaško državljanstvo. Seja je bila nato prekinjena, ter se je po kratki pavzi začela razprava o predlogi glede izpremembe zakona o zapiranju trgovin.

Dunaj, 7. marca. Končalo se je prvo branje zakona o zapiranju trgovin, naker se je državni zbor odgodil do 8. aprila.

Davčni odsek.

Dunaj, 7. marca. Davčni odsek je razpravljal o referatu pododsekovem o znižanju hišnonajemninskega davka. V poročilu se nasvetuje, naj bi bile hiše z enim, dvema ali tremi stanovanji hišnonajemninskega davka proste. Poslanec Povše je proglasil manjšinski predlog, ki zahteva, naj se tega davka oproste vse one hiše, ki plačujejo manj kakor deset kron zemljiškega davka.

Goriški deželni zbor.

Dunaj, 7. marca. Že del časa so se vršila med italijanskimi in slovenskimi klerikalci pogajanja glede bodočnosti goriškega deželnega zbora ob asistenci krščanskih socialcev in vlade. Pogajanja so se razbila, ker so zahtevali slovenski klerikalci mesto deželnega glavarja.

Auffenberg.

Dunaj, 7. marca. Od strani, ki stoji armadnemu nadzorniku Auffenbergu blizu, se zatrjuje, da ne odgovarja vest, da bo stopil v kratkem v pokoj, resnici.

Česka agrarna stranka.

Dunaj, 7. marca. V parlamentarnih krogih zatrjujejo, da se je posrečilo izravnavati spor čeških agrarnih strank. Bivši minister Prašek iz agrarne opozicije bo zopet sprejet.

Volilna reforma za Galicijo.

Dunaj, 7. marca. Večina Rusinskega kluba se je izrekla za sprejetje kompromisa glede sestave okrajnih zastopov. Definitivno se zadeva odloči v Lvovu v seji predsedstva ukrajinskega deželnozborskega kluba.

Dunaj, 7. marca. Gališki deželni zbor se sestane 18. t. m. h kratkem zasedanju, da odkaže proračun proračunskemu odseku. Prihodnja seja odseka za volilno reformo bo 17. t. m.

Dunaj, 7. marca. Cesar je sprejel ministrski predsednika grofa Stürgkha. Poročal mu je o popolnem uspehu poljsko-rusinskih pogajanj. Upati je, da gališki deželni zbor še pred Veliko nočjo reši volilno reformo.

Ogrska volilna reforma.

Budimpešta, 7. marca. Zbornica je odobrila volilno reformo v generalni debati. V specialni debati je večina odklonila vse minoritetne predloge.

Demobilizacija.

Petrograd, 7. marca. Iz zanesljivega vira prihaja vest, da bo še ta teden izdan na Ruskem ukaz za demobilizacijo.

Petrograd, 7. marca. Odredba za demobilizacijo še ni izšla. Kljub jubilejnemu razpoloženju izrekajo diplomatični krogi svoje začudenje, da še ni izšel carjev ukaz glede demobilizacije.

Budimpešta, 7. marca. »Neues Pester Journal« poroča, da bo v prihodnih dneh odpuščenih 7000 rezervistov iz Galicije, pa tudi iz Bosne in od mornarice.

Anatolske železnice.

Frankobrod, 7. marca. Z vso gotovostjo se računa pri anatolskih železnicah na 5% dividendo kakor lansko leto. Redni dohodki so poskočili radi obsežnih pošiljatev za vojsko.

Orientalna železnica.

Frankobrod, 7. marca. Za Orientalno železnico pričakujejo najmanj 7% dividende, če bo prevzel 45.000 delnic privatni konzorcij avstrijskih bank še pred glavno skupščino.

Atentat na ruskega carja.

Petrograd, 7. marca. Pariške vesti o atentatu na carja so izmišljene.

Petrograd, 7. marca. Pri slavnostnem sprejemu je neki bivši kapitan Barov hotel vreči carju prošnjo v voz. Kapitana so aretirali, potem pa izpustili. Na ta način je nastala vest o atentatu.

Bivši perzijski šah.

Odesa, 7. marca. Bivši perzijski šah Mohamed Ali je odpotoval v inozemstvo.

Mehika.

New York, 7. marca. Kongres mehiške zvezne države se upira Huertovi vladi ter pozivlja prebivalce severnih držav, da naj se upirajo vladnim četam z orožjem v roki. Baj se vrše neprestano boji med četami, ki stražijo meje Arizone in med Mehikanci.

Gospodarstvo.

— Svarilo pred razstavo. Kakor se čuje se bo v času od maja do oktobra 1913 v Liverpoolu vršila razstava »Liverpool - Exhibition«. Poročila od zanesljivih strani, udeležbo na tej razstavi ne priporočajo.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 7. marca 1913.

Termin.

Pšenica za april 1913	za 50 kg	11-49
Pšenica za oktober 1913	za 50 kg	12-12
Rž za april 1913	za 50 kg	9-74
Rž za oktober 1913	za 50 kg	9-68
Oves za april 1913	za 50 kg	9-79
Oves za oktober 1913	za 50 kg	9-63
Koruza za maj 1913	za 50 kg	7-49
Koruza za julij 1913	za 50 kg	7-73

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji dnevni tlak 736 mm

marca	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
6.	2. pop.	745-9	14-1	sl. jzjah.	jasno
7.	9. zv.	745-2	7-1	sl. szah.	pol obač.
7.	7. zj.	743-7	-0-6		

Srednja včerajšnja temperatura 7-1°, norm. 2-1° Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Stenografinja-strojepiska

z večletno prakso

išče službe.

Naslov pod »Stenografinja 863« na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Prevzamem pod ugodnimi pogoji v najem 886

trgovino z meš. blagom

Samo resne ponudbe pod »Ugodna prilika 1887/886« na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Plačilni natakar

vešč slovenskega in nemškega jezika se sprejme.

Kavcije je treba 500 kron. Pismene ponudbe pod »Kavcija 500« na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Pozor! Pozor!

Dne 10. marca 1913 ob 9. uri dop. se bode v Wolfovi ulici št. 12. prodajala potom javne prostovoljne javne dražbe velika množina čevljev.

Ne zamudite ugodne prilike!

Prevvara ali sugestija?

Občinstvu že več let nudijo prav lepo parfimirane ustne vode. Občinstvo jih rabi in označuje za prav dobre, ker so dobrega okusa, ne da bi pomislilo, če imajo tudi kako zdravilno vrednost. Ako bi o tem razmišljalo, pa bi ne polagalo glavne vrednosti na okus, nego vprašalo: tudi po razkužujočih sestavinah. — Tudi ni vseeno, ali ustna voda slab vonj prikrije ali ga odstrani. Dobra in učinkovita ustna voda naj ne parfumira samo nego naj tudi odstrani vse kisajoče se in nalezljive snovi odpravi neprijeten vonj in vendar osvežuje.

Po teh načelih je napravljen lysoform s poprovo meto.

Lysoform s poprovo meto po znanstvenih raziskavah tudi doslej za najboljšo znane ustne vode po učinku šestkrat prekaša. Beli zobe. Ker je na kozarec ustne vode zadosti samo 10 kapljic lysoforma s poprovo meto izhajamo z eno steklenico polne 3 mesece. Jako ceno in izdatno.

Originalna brizgalna steklenica lysoforma s poprovo meto stane K 160 po vseh lekarnah in drogerijah.

Zanimivo knjigo o »Zdravju in desinfekciji« Vam pošljem gratis in franko. A. C. HUBMANN, referent »Lysoformwerke«, Dunaj XX. Petruscheggstr. 4.

